İnsanlık tarihine yön verenler

CHARLIE CHAPLIN

Dünyaya umut ve neşe veren sessiz film yıldızı

İnsanlık tarihine yön verenler

CHARLIE CHAPLIN

Pam Brown

DİZİDEKİ DİĞER KİTAPLAR

Abraham Lincoln, Anna Sproule
Albert Schweitzer, James Bentley
Bob Geldof, Charlotte Gray
Dalai Lama, Christopher Gibb
Eleanor Roosevelt, David Winner
Florence Nightingale, Pam Brown
Lech Walesa, Mary Craig
Louis Pasteur, Beverley Birch
Mahatma Gandhi, Michael Nicholson
Maria Montessori, Michael Pollard
Marie Curie, Beverley Birch
Martin Luther King, Valerie Schloredt ve Pam Brown
Mihail Gorbaçov, Anna Sproule
Nelson Mandela, Benjamin Pogrund
Teresa Ana, Charlotte Gray

Resim Kaynakları:
Bridgeman Sanat Kütüphanesi: 12-3 (Forbes Dergi Koleksiyonu, New York), 16, 19, 20, 21, (Victoria ve Albert Müzesi, Londra), 18(Güzel Sanatlar Müzesi, Lyons); Michael Holford: 27(hepsi); Hulton Resim Kütüphanesi:7, 14, 15, 17, 32, 45, 54; Kobal Koleksiyonu: 4, 47, 53, 56, 57; Modern Sanat Müzesi/Film Arşivleri, New York:42, 50; Ulusal Film Arşivi, Londra: 10; Popperfoto: 33, 46, 58, 59; Rex Features Ltd: 41, 55, 60(ikisi de); Retrograf Arşiv Koleksiyonu: 35; Roy Export Company Establishement: 8, 9, 22, 24-5 ekleriyle birlikte, 29 36-7, 40, 43, 48, 58(alt); Frank Spooner: 30, 51 (Gamma)

Yayımcılar ve Pam Brown, *Chaplin, Yaşamı ve Sanatı* (Paladin, Londra, 1986) adlı kapsamlı ve başarılı biyografi kitabı ve yardımları nedeniyle David Robinson'a teşekkür ederler.

1991 yılında İngiltere'de yayımlanmıştır.
16 Chalk Hill, Watford,
Herts WD1 4BN, İngiltere
Exley Publications.

Telif Hakkı © Exley Publications, 1990

İngiliz Kütüphanesi'nde kataloglanan yayım bilgileri
Brown, Pam.
Charles Chaplin - (İnsanlık tarihine yön verenler)
1. Sinema filmleri. Oyunculuk.
Chaplin, Charles 1889-1977. -
Biyografiler.
I. Başlık
II. Exley, Helen
III. Diziler
43'028'0924

ISBN 975-8030-06-X

Tüm hakları saklıdır. Bu yayının hiçbir bölümü, Yayımcı'nın yazılı izni olmaksızın, mekanik ya da elektronik yöntemlerle fotokopi çekme, banda kaydetme, bilgi depolama ve dönüştürme de dahil olmak üzere, hiçbir şekilde çoğaltılamaz, yeniden yayımlanamaz.

1996'da Türkiye'de yayımlanmıştır.
İlkkaynak Kültür ve Sanat Ürünleri
Özveren Sokak 32/1 Maltepe-ANKARA
Tel: 0.312. 231 73 74 Fax: 0.312. 231 73 79

Türkiye Editörü: Sezai Kaynak
Çeviri: Leyla Onat
Dizgi: İlkkaynak Ltd. Şti.
Dizi Editörü: Helen Exley
Yazı işleri müdürü ve son kontrol:Samantha Armstrong

1996'da Singapur'da basılmıştır.

CHARLIE CHAPLIN

Dünyaya umut ve neşe veren sessiz film yıldızı

Pam Brown

İLKKAYNAK
KÜLTÜR VE SANAT ÜRÜNLERİ

"O [Charlie Chaplin] film soytarılığını, bizi güldürmedeki şaşırtıcı yeteneğini hiç yitirmeden, toplumsal alay ve eleştiri yöntemi haline getirmiştir."

J. B. Priestley

Müzikholde dünyaya geliş

Charlie Chaplin, 16 Nisan 1889 günü, Londra'da, Charles Spencer Chaplin olarak dünyaya geldi. Annesi Hannah'nın ikinci oğluydu. O ve Charlie'nin babası Charles, evlendiklerinde, Hannah'nın bir oğlu daha vardı.

Baba Charles, bir müzikhol oyuncusuydu. Çok ünlü biri olmadığı halde, işleri yolundaydı. Hannah da bir oyuncuydu. Harika mimikleri, çok güçlü olmasada pek tatlı bir sesi vardı. Oyuncuları, sahneden hatta meslekten ürküten yuhalamalardan, alaylı sözlerden korkarak çıkardı sahneye. Aile, varlıklı değildi ama müzikhol onlara rahat bir yaşam sağlıyordu.

Müzikholler, amatör oyuncuların, halkı şaşırtan ve eğlendiren, arka sokaklardaki sarhoş eğlenceleri olarak başlamıştır. Oyuncular da izleyenler gibi, bu arka sokakların insanlarıdır. Zor bir yaşamdır bu, ama Hannah ve Charles Chaplin gibi hırslı genç insanlar için, ün ve servet sahibi olabilmek için ilk adımdır. Böyle bir meslek, evlerde hizmetkarlık yapmak ya da sıkıcı bir fabrikada çalışmaktan iyidir.

1800'lerde, müzikholler, İngiltere'deki en parlak dönemlerini yaşıyordu. Otuz altısı Londra'da olmak üzere, iki yüzden fazla müzikhol vardı. Radyo ve televizyonun olmadığı dönemde, müzikhole girebilecek üç kuruşu birleştiren kişilerin, soluğu orada almaları çok doğaldı. Victoria dönemi İngilteresi'nde, insanlar gündelik yaşamın sıkıntılarını orada unutuyorlardı. Ateş yiyenleri, güçlü adamları, dansçıları, aslan terbiyecilerini, oyuncuları, sihirbazları izliyorlar, koroya katılarak şarkılar söylüyorlardı.

Karşıda: Charlie Chaplin'i bir sokak serserisi gibi gösteren Fransız posteri. Dünyanın her yerindeki insanlar, onun bir serseriden farkını hemen anlayabilirlerdi ve bu yaygın sevgi hâlâ uluslararası düzeyde devam etmektedir. Burada serseri - yaşamda yitirenlerden biri gibi - umutsuz ve yalnız görünmektedir. Ama, yaşamın tüm zorluklarına karşın, o sonunda hep kazanır. İşte bu yanıyla, dünyada yitiren, yoksul ve başarısız insanlar için bir simge olmuştur.

Bölünmüş ülke

Kraliçe Victoria'nın Britanya İmparatorluğu, zengin ve güçlüydü ama İngiltere'de muazzam zenginliğin yanı sıra, büyük yoksulluk vardı. Milyonlarca insan için, yaşamayı sürdürecek kadar para kazanabilmek adamakıllı zordu.

Victoria dönemi Londrası, Hansom arabalarını, bira ve kömür arabalarını çeken atların ve sütçü beygirlerinin nal sesleriyle çınlardı. Arada bir, varlıklı birinin cenazesini taşıyan çiçekler ve pırıltılarla donanmış üzerinde tüyler sallanan bir cenaze arabası geçerdi. Sokaklar yaşam doluydu. Genç kadınlar çiçek satarlar, erkekler üzerinde küçük bir maymun oturan laternalarını çalarlardı. Çocuklar, ip atlarlar, kovalamaca, bilye ve beş taş oynar ya da lamba direklerine asılıp sallanırlardı.

Charlie, sokaklarda annesiyle birlikte yürürken, çevresinde korkunç bir yoksulluk görürdü. Yalınayak çocuklar, kör dilenciler, kapı eşiklerine sığınmış insanlar. Yine de bunlar, onun için henüz fazla bir şey ifade etmiyordu. Ailesi, iyi ve güvenli durumdaydı.

Zor günler

Perde aralarında, müzikhol oyuncuları, müzikhol sahibine para kazandırmak için barda, seyircilerle birlikte içki içmek zorundaydı. İşte bu yüzden, Charlie'nin babası da birçok oyuncu gibi, zamanla keyifli içki içen birinden, bir alkoliğe dönüştü.

Yavaş yavaş artan içki temposu, evliliğini mahvetmeye başladı. Hannah, giderek daha fazla endişelendi ve korktu.

Kocası, bir tiyatro grubuyla Amerika'ya turneye gittiği zaman, yeni arkadaşlar edindi. Aralarında, başarılı ve yakışıklı şarkıcı Leo Dryden vardı. Leo, Hannah'dan çok hoşlanmıştı, Hannah da ona aşık olmuştu. Mantık, pencereden uçup gitti. Ağustos 1892'de, üçüncü oğlu George Dryden Wheeler'ı doğurdu. O güne dek, Leo Dryden, kadına biraz maddi destekte bulunuyordu ama bebek doğar doğmaz ortadan yok oldu.

Hannah ile Charles'ın evliliği de sona ermişti ve kadının bakması gereken üç çocuğu vardı. Sydney hemen hemen sekiz, Charlie ise üç buçuk yaşındaydı. Hannah, her zaman sevgi dolu iyi bir anne olmuştu ve bebeği de öteki iki oğlu kadar seviyordu. Yoksuldular, ama hiç değilse birlikteydiler.

Bir gün, Dryden geldi ve altı aylık bebek George'u alıp gitti. Hannah, buna engel olamadı.

Umutlarını yitirmişti ama Hannah, kolay pes etmeyen bir kadındı. Annesi olmasaydı, Charlie Chaplin, Victoria dönemi Londrası'nın yoksulluğu içinde yitip gitmiş öteki çocuklar içinde, bir çocuk olurdu.

Yoksul ve yalnız Hannah, teselli için dinine döndü. Kilisedeki bayanlar için giysiler dikerek ve çocuk bakarak biraz para kazandı.

O günlerde, yoksulluk çeken birçok insan gibi, o da sonunda düşkünlerevine düşmekten çok korkuyordu.

Üstte: 1892'de Londra Köprüsü; kent gürültü doluydu. Victoria dönemi Londrası, toplumdaki varlıklı ve yoksul insanların yaşadığı kalabalık bir endüstri kentiydi. Parke taşlı dar sokaklar, yiyecek dükkanlarından gelen kokular, sokak satıcılarının bağırışları ve atlı araba gürültüleriyle çok canlıydı.

Karşıda: Charlie Chaplin'in annesi Hannah, Lily adı altında, şarkıcı ve dansöz olarak çalışırdı. Gürültülü ve kaba saba eğlenceden hoşlanan seyirciler için Hannah'nın sahip olduğu tatlı ses ilgi çekici değildi. Kadını sahneden indirmek için bağırıp çağırıyorlar, ona meyve atıyorlardı.

Altta: Charlie'nin babası, Büyük Charles Chaplin, müzikhollerde, "Oui! Tray Bong!" adlı şarkısıyla tanınırdı ama fazla içki onun başarısını engelledi.

Charlie'nin ilk çıkışı

Eve gelen para miktarı çok azdı ve Hannah'nın bir şey yapması gerekiyordu. Müzikhollerdeki, kaba saba seyirciden korkuyordu ama, yeteneğinden başka verecek hiçbir şeyi yoktu. Ama en kötü korkuları gerçek oldu: Bir gece, sesi bütünüyle gidiverdi.

Zavallı Hannah'nın şarkıyı sürdürme çabaları, ıslıklarla, yuhalarla kesildi. Hannah, çaresiz, sahneden kaçtı.

Müzikhol yöneticisi, gürültüyü duymuştu ve ne yapacağını şaşırmıştı. O sırada, Charlie kenarda duruyordu. Hiçbir şey bulamamaktan iyiydi. Onu elinden tutarak sahne ışıklarına çıkardı.

Charlie, beş yaşındaydı.

Sahnede durmuş kendilerine bakan bu küçük çocuğun hali, seyircileri güldürmeye başladı: Ama Charlie, profesyoneller tarafından büyütülmüştü. Ayaklarının üstüne sağlam basarak bir şarkı söylemeye başladı.

Gürültücü seyirciler, çocuğa bayılmışlardı. Sahneye para fırlatarak, bir şarkı daha istediler. Charlie, paraları toplar toplamaz, yeni bir şarkıya başlayacağını sakin bir sesle söyleyince, yeni bir alkış koptu.

Yönetici de gülerek, paraları toplattıracağını söyledi ve küçük Charlie şarkısına başladı. Bundan büyük keyif alıyordu. Hem söylüyor, hem dans ediyor hem de taklit yapıyordu. Hannah, onu zorla sürükleyene dek sahneden inmek istemedi.

Hannah, ondan sonra son bir kez daha sahneye çıktı ama Charlie, için, dünya çapında ün kazanacağı yeni bir yaşamın başlangıcına ilk adım atılmıştı.

Yoksulluk

Hannah, sahip oldukları her şeyi, hatta en gerekli eşyalarını bile yavaş yavaş satmak zorunda kaldı. Yaşam çok acı dolu olabilirdi ama Hannah buna izin vermiyordu. Yoksul odalarını sahne niyetine kullanıyordu. İki kişilik seyircisi için şarkılar söylüyor, oyunlar oynuyordu. Onlara İncil'den, göz yaşartıcı öyküler anlatıyordu.

Her şeye rağmen Hannah, Sydney ile Charlie'yi besliyor, temiz tutuyor, hatta zaman zaman onlara, bir çocuk dergisi satın alıyor ya da kahvaltıda ringa balığı pişiriyordu. Çocukları derli toplu giydirmeyi ne yazık ki başaramıyordu. Onlara eski sahne elbiselerinden diktiği garip giysiler, sokaktaki öteki çocuklar için alay konusu oluyordu.

Sydney, atlı arabalara atlayarak, evlerin merdivenlerine tırmanarak, gazete satıyordu. Bir gün, vapurun üst güvertesinde bir cüzdan buldu. İçinde bol miktarda bozuk para vardı. Ne isim ne de adres bulabildiler. Onu eve getirip açtıkları zaman, iç bölmesinden yedi altın para çıktı.

Hannah, dışarı çıkıp harika bir gün geçirmeyi ve

Hanwell Okulu'ndaki kimsesiz çocukların bir fotoğrafı. Yedi buçuk yaşındaki Charlie grubun ortasında, önden üçüncü sırada, soldan üçüncü kişi. Çocukluğunun büyük kısmı, öksüzler ve kimsesizler yurdunda geçti. Bu evler, oldukça uygar ve temiz yerlerdi ama her çocuk için ailesinden ayrılık ve dost olmayan bir çevreye giriş demekti.

tüm parayı harcamayı önerdi. Çocukları, buharlı trene bindirerek deniz kıyısına götürdü. Orada, midye yediler, naneli gazoz içtiler. Üstüne de kremalı çörek ve limonatayla bir ziyafet çektiler... Oğlanlara, müzikhol havası olmayan yeni giysiler aldı.

Böyle güzel günler, ancak para olduğu zaman yaşanabiliyordu. Paranın kıt olduğu günlerdeyse, Hannah, onlara parasız nasıl eğlenebileceklerini gösteriyordu.

Pencere kenarında oturur, gelip geçen insanların görünüşü ve davranışlarından karakterlerini tahmin eder, Sydney ile Charlie'ye o insanlarla ilgili masallar uydururdu. Kimi zaman, sokakta gördüklerini, tek sözcük etmeden, mimik ve hareketlerle çocuklara anlatmaya çalışırdı.

Charlie, Londra'nın görüntülerini ve seslerini belleğine yerleştirdiği gibi, annesinin yeteneklerini de miras olarak almıştı. Mülti milyoner ünlü bir aktör olduğu zaman, mesleğinde mükemmel eğitim almasına neden olan faktörlerin, masal kitabı gibi geçen çocukluğu ve annesi olduğunu söylerdi.

"Annemin, tanıdığım tüm kadınlardan daha mükemmel biri olduğunu düşünürdüm...O günden bugüne, pek çok insanla tanıştım ama hâlâ annem kadar ince, zarif birisine rastlamadım. Ben, bugün bir yerlere geldiysem, bu onun sayesinde olmuştur."

Charlie Chaplin
"Photoplay", 1915

Norwood Okulları

Hannah ile oğulları ilginç bir aileydi. Sanki çevrelerine koruyucu bir duvar örmüşlerdi, ama duvar artık çatırdamaya başlamıştı. Hannah, sık sık baş ağrılarından yakınır olmuştu. Bu ağrılar o kadar artmıştı ki, sağlık kliniğinde bir ay boyunca yatmak zorunda kalmıştı.

Yapabilecek bir şey yoktu. Sydney, düşkünler evine gitmişti. Oradan, kimsesiz çocuklar için açılmış Batı Norwood Okulu'na gönderildi. Bu okullar, dönemine göre bayağı uygarca yönetilen iyi okullardı. Ama sonuçta bir yoksullar kurumuydu. Sydney orada üç ay kaldı, sonra Hannah çocuklarına bakacak kadar iyileşmediği için, baba Charles'ın yanına gönderildi.

Charlie ise, bir akrabalarının yanına bırakılmıştı. Orada, arada sırada okula gidiyordu ama hiçbir zaman doğru dürüst bir eğitim görmedi.

Hannah iyileşince, çocuklar evlerine döndüler. Yeniden bir araya gelebildikleri için çok

Victoria döneminin yoksulluğunu anlatan, "Evsizler ve Açlar" adlı bu tablo, Luke Fildes tarafından yapılmıştır. Chaplin'in birçok filminde anlattığı zor ve acı dolu sahneler, kendi ailesinin yaşadığı yoksulluk günlerinin anılarıyla yaratılmıştı. Böyle bir yoksulluk, Chaplin'e mazlumların başarıya ulaşabildiklerini ve dünyadaki haksızlığa karşı savaştığını görme isteği vermişti. Bu istekler, sorunlar içindeki insanlara bile, cesaretiyle kahkaha ve umut getiren bir Serseri'de kişiliğini buluyordu.

sevinçliydiler ama mutlulukları fazla uzun sürmedi. Ne yazık ki, annelerinin baş ağrıları yeniden tuttu ve kadını zaman geçirmeden hastaneye kaldırmak zorunda kaldılar.

Yeni bir ayrılık

Yetkililer, ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Baba Charles'ın maddi durumu iyiydi ama, çocuklarına bakmak istemiyordu. Yapılacak tek şey vardı. "Babalarının yokluğu ve annelerinin hastalığı nedeniyle" çocuklar, Hanwell'deki Merkez Londra Bölgesi Yoksullar Okulu'na gönderildi.

Okulun kuralları kesindi. Çocuklar, yaşlarındaki farklılık nedeniyle birbirlerinden ayrılacaklardı. Charlie artık yedi yaşında, Sydney ise on bir yaşındaydı.

Sydney, erkek kardeşi için bir baba gibiydi ve bu yüzden okuldaki iyi yemek, oyun yerleri ve yüzme havuzu bile onlara ayrılık üzüntülerini unutturamadı.

Kötü bir olay daha oldu. Saçkırana tutulan Charlie'nin başı traşlanıp, tentürdiyotla sıvandı. Zavallıcık, kendisini dışlanmış biri gibi hissediyordu. Bir keresinde de, yaramazlık yaptığı söylenerek, haksız yere birkaç sopa yemişti. Charlie, otobiyografisinde, haksız koşullara rağmen, kendi kendisiyle barışık olduğunu anımsadığını yazar.

18 Ocak 1898'de, evden ayrıldıktan on sekiz ay sonra Charlie eve, annesinin yanına döndü. İki gün sonra da, Sydney gelmişti. İçinde bulundukları korkunç yoksulluk nedeniyle, bir odadan ötekine taşınıyorlardı ve her defasında, daha da köhne bir yere geçmiş oluyorlardı.

"New Cut, Lambeth Walk ve Vauxhall gibi sokakları anımsıyorum. Oralarda yaşam zordu ve bu yolların altınla döşenmediği kesindi. Yine de, o çevrede yaşayan insanların özü iyi madenden yapılmıştı."

Charlie Chaplin, Londra hakkında konuşurken, 1943

1880'lerde, tipik bir müzikhol karakteri olan Demiryolları Nöbetçisi. Sahnedeki giysiler çok basit olduğu için, karakterin kimliği hemen anlaşılırdı. Charlie'nin, ilk gençlik yıllarında müzikhol sahnelerinde geçirdiği yıllar, sessiz filmler için mükemmel bir hazırlık dönemiydi. Bazı kişilerin dünyadaki en harika mim ustası olarak gördüğü Charlie, bu alanda uzman olmuştu.

Bir günlük özgürlük

Yeniden düşkünler evine ve okula dönmeleri uzun sürmedi. Hannah'nın, çocuklarını ziyaret etmesi yasaktı ama o, kurallara yenilecek kadın değildi. Yetkililere, yeniden ev kuracak kadar parası olduğunu söyleyince, Sydney ile Charlie, düşkünler evinin önüne çıkarılmışlardı.

Hep birlikte Kennington Parkı'na gittiler. İçinde büyük bir belediye çeşmesi ve bir avuç solgun yeşillik bulunan kötü bir parktı.

Sydney, dokuz peni biriktirmişti. Bir süre tartıştıktan sonra, parayı, iki yüz elli gram vişne, iki penilik kek, bir penilik ringa balığı ve iki tane yarım penilik çay satın almak için aralarında paylaştılar. Sydney, gazete kağıtlarını sıkıştırarak bir top yaptı ve tüm öğleden sonrayı onunla oynayarak geçirdiler. Sonunda Hannah, dönme zamanının geldiğini söyledi.

Doğru düşkünlerevine gittiler.

Hannah'nın, yeni bir ev kurma olanağı yoktu. Yetkililer, onun küstahlığına şaşıp kalmışlardı. Böyle bir terbiyesizlik karşısında ne yapılacağına ilişkin bir kural yoktu. Sonuçta, kadının da çocuklarla birlikte düşkünler evinde kalması kararlaştırıldı.

Ama iki hafta sonra, düşkünlerevinden alınarak yeniden hastaneye kaldırıldı.

Bir süre sonra, Norwood Okulu'ndaki çocuklara, annesinin sorunları nedeniyle delirdiğini ve artık babalarının yanına gönderileceklerini söylediler. Çok üzüntülü ve korkunç bir gündü.

Yeniden taşınma

Ekmek arabasıyla, baba Charles'ın evine gönderildiler. Babaları, Louise adında, hüzünlü ve sadık bir kadınla birlikte yaşıyordu. Ama her ikisi de sürekli sarhoştu. Hannah, orasının çocuklar için uygun bir yer olmadığını söylerdi. Charles, ayık olduğu zamanlarda, çocuklara karşı çok iyiydi ama ender olarak ayık görülüyordu. Çocuklar, sarhoş şamatasından, kavgalarından korkuyorlardı.

Bir akşam Charlie, eve geldiğinde onu içeri almadılar. Charlie, ne yapacağını bilemedi. Sabah olmasına henüz saatler vardı ve gidebileceği bir yer yoktu. Oyalanmak için, karanlık sokaklarda dolanmaya başladı. Ara sokaklardan çıkan sarhoşlar ona doğru sendeliyorlar, gülüşen çiftler yanından geçiyorlardı Açık pencerelerden bebek ağlamaları, şarkı sesleri, bağırışlar geliyordu. Kendisini çok yalnız hissediyordu.

Sonunda, bir meyhanenin önüne geldi. Buğulu camlardan, içeride parıldayan ışıkları ve aralık kapıdan, cilalı tahta ve pirinç eşya pırıltılarını görmüştü. İçerdeki sıcaklığa, dostluğa ve oradaki insanlara gıpta ederek durakladı. O sırada birisi klarnetle bir şarkı çalmaya başladı.

Yalnız çocuk, büyülenmiş gibi dinledi.

O güne dek duyduğu en güzel, en güven verici sesti. Bir Londra meyhanesinin önündeki birkaç dakika, onun yüreğini müziğe açtı. Bu olayı hiç unutmadı. Bir gün, dünyanın hoşuna gidecek melodileri besteleyecekti.

Gurur duyulacak bir an

Hannah, olağanüstü bir kadındı. Her şeye rağmen, tüm beklenenlerin aksine, aklı yeniden berraklaşmış ve iki çocuğunu barındıracak bir ev sahibi olmuştu. Arka duvarı bir turşu fabrikasına ve mezbahaya bakan bir oda tutmuştu. Koku berbattı, ama hiç değilse yeniden bir aradaydılar. Charles, Hannah'ya bir miktar para göndermişti. Belki de, çocukların ona geri gönderilmesini engellemek için.

Charlie, hiç istemediği halde okula gönderildi. Okumayı ve yazmayı pek beceremiyordu ama bir keresinde büyük başarı kazanmıştı. "Bayan Priscilla'nın Kedisi" adlı şiiri o kadar güzel okumuştu ki, bütün okul, onu alkışlamıştı...Bir sınıftan ötekine götürülerek, şiiri tekrar tekrar okumasını sağlamışlardı. Birden kendini, kılıksız bir çocuk değil, değerli biri gibi hissetmişti.

25 Kasım 1898 yılında, Charlie, okuldan tamamen ayrıldı. Dokuz yaşındaydı. Çocukluğu sona ermişti.

Ağır makyajlı bir müzikhol oyuncusunun eski fotoğraflarından biri. Makyaj ve giysiler, kimliğini belirliyor ve karaktere coşku getiriyordu. Daha fazla etki yapması için sahnede abartılı hareketler yapılırdı.

"O günler, gerçekten çok zor günlerdi. Kimi zaman biz [Sekiz Lancashire Çocuğu] sahnede uyuyup kalacak duruma gelirdik ama kuliste duran Jackson'ın, canlanmamızı ve gülümsememizi istediğini belirtmek için yüzünü gözünü buruşturduğunu görürdük. Hemen toparlanırdık ama, bir süre sonra yeniden gülümsemeler sönerdi. O sırada, yeniden Jackson gözümüze takılırdı. Henüz çocuktuk ve gevşek sinirlerimize enerji pompalamayı öğrenmemiştik. Ama bu, iyi bir eğitimdi. Başarı tanrıçası, bizi kollarının arasına almadan önce, güç işler için eğitiliyorduk."

Charlie Chaplin, 1912

Lancashire Çocukları

Hannah, dışarıya dikiş dikerek aileyi bir arada tutmaya çalışıyordu. Haftada bir, işvereni, dikilecek bir deste kesilmiş bluz getirirdi.

Dikiş makinesinin pedal sesleri odayı doldururdu. Hannah, yeterince kazanamazsa, aile dikiş makinasının kirasını ödeyemez ve yiyecek bulamazdı.

Yiyecek, paraları oldukça küçük miktarlarda satın alınırdı. Oğlanlar, merdivenleri inip çıkarak orada burada, yemek için birkaç sebze ya da bir parça et bulmaya çalışırlardı. Buldukları bir paket bayat kek, onlar için olağanüstü bir ziyafet olurdu.

Sydney'nin maaşı da yardıma yetişiyordu. Akıllı bir çocuk olan Sydney artık,düğmeli üniforması ve şapkası olan bir telgrafçıydı. Charlie de, çalışması gerektiğini biliyordu. Aklında bir şey vardı. Büyüme yıllarında, tiyatro yaşamıyla ilgili güzel anıları yoktu, ama yine de bir oyuncu olmak istiyordu.

Victoria dönemi Londrası'nda yaşam zorluklarla doluydu - aileler, eşyaları, yiyecekleri bile olmadan, bir odadan ötekine taşınıp dururlardı. Kirayı ödeyemedikleri zaman, düşkünlerevi ve öksüzler yurdu tehditi, başlarının üstünde sallanır dururdu.

Baba Charles'ın sarhoşluğu başarılı biri olmasını engelliyorsa da, hâlâ bu işle ilgileniyordu. İyi bir baba değildi, ama oğluna bir yardımda bulunabilirdi. Üstelik, bunun için bir bedel ödemeyecekti.

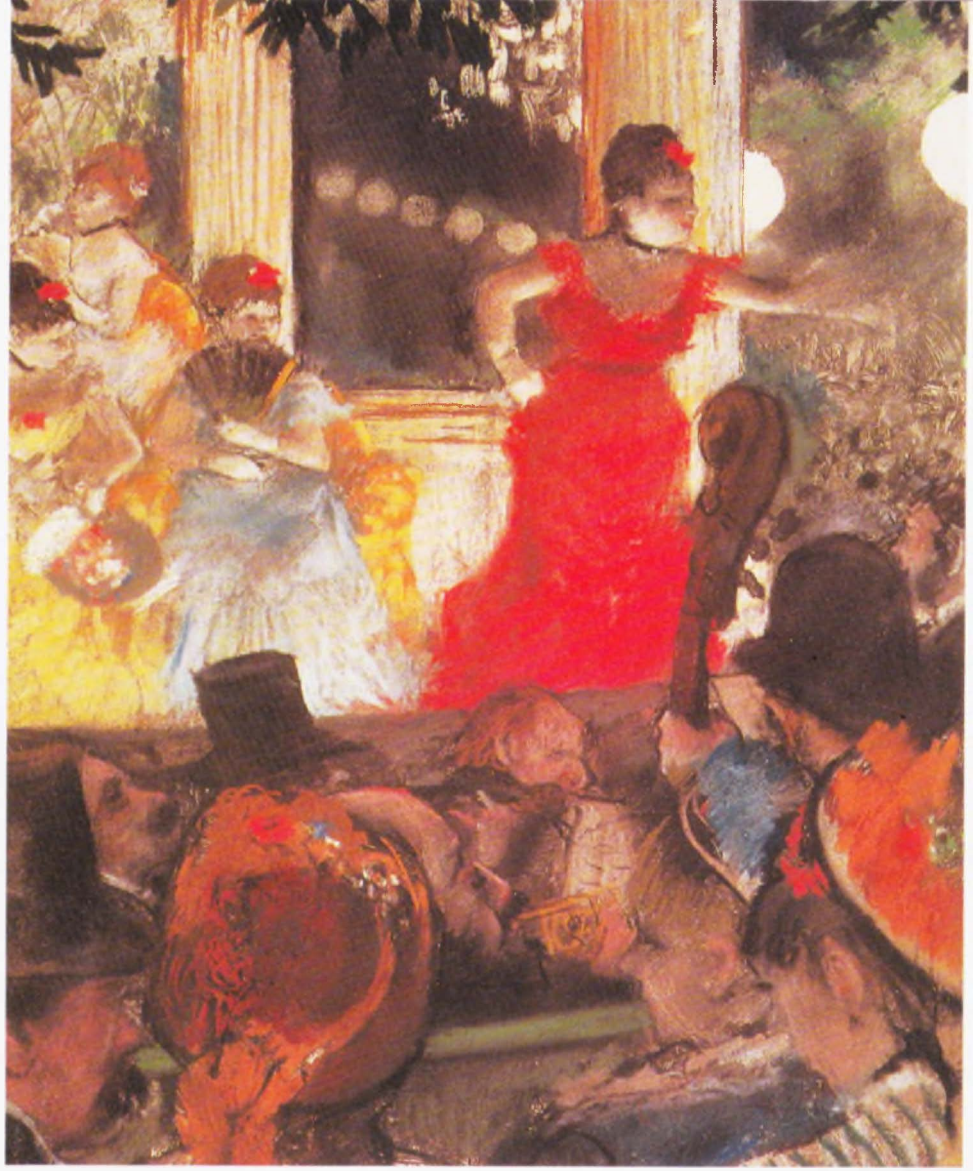
William Jackson'ın, Sekiz Lancashire Çocuğu adıyla sahneye çıkardığı tahta ayakkabılı çocuklar arasına, Charlie'nin de alınmasını sağladı. Sıradan bir grup olmadığı için, çocuklar oldukça ilgi çekiyorlardı.

Sahne çıraklığı

Charlie mutluydu. Jackson, çocuklara sahip çıkan iyi bir adamdı ama profesyonel disiplin ve yüksek standartlar konusunda ısrarlıydı. Sahne üzerinde, gelecek sahibi olmak isteyenler için iyi bir şanstı bu. Provalar, gündüz ve akşam oyunları, çocukları yorgun düşürüyordu ama artık profesyonel olmuşlardı. Görevleri eğlendirmek ve hep gülümsemekti. Dansları, coşkusunu yitirirse,

Bu çocuklar, ünlü birisini görmek ya da bir müzikhol gösterisini seyretmek için beklemiyorlar. Bedava yemek sırasına girmişler. Pişirilen yemekten daha fazla bekleyen insan olsa da, beklemeye değerdi, çünkü birçok Londralı çocuk için başka yemek yeme şansı yoktu.

Şarkılar, şık kostümler, coşkulu bir atmosfer... Müzikholler, insanları, gündelik sıkıntılarla dolu yaşamlarından alıp götürüyordu. Müzikholler, daha sonraki neslin sinemaları gibi, sıkıntıların unutulup gülümsemelerin yüzlere yayıldığı yerlerdi.

kulisteki Bay Jackson'ın el ve yüz hareketleri başlar, gülümseyişler yerine gelirdi.

Lancashire Çocukları, o günlerin en büyük yıldızlarıyla geliri paylaşıyorlardı. Charlie, gördüğü her şeyi beyninde biriktiriyordu.

Noel, değişim manzaralarının ve uçan baletlerin, pırıldayan kostümlerin ve çılgın komedilerin zamanıydı. Şeytan kral, kızıl bir duman içinde, bir yıldız tuzağından fırlıyor, Periler kraliçesi zarif bir şekilde dünyaya iniyordu.

Ama Charlie, küçük bir çocuk olmasına rağmen, bu gösterilerin arkasındaki yorgunluğu, gerilimi ve incinmeyi görüyordu. O, artık alkol, makyaj yağı, toz ve ter, kaplanlar ve deniz aslanları, gaz ve vücut yağlarıyla dolu bir dünyanın parçasıydı. Charlie'nin, oyunculuk dünyasındaki ilk adımları oldukça başarılıydı ama iki yıl sonra, çocuklar grubunun gösterileri sona erdi.

Artık Charlie, geceleri evde oturup Hannah'nın, dikiş makinasının başında, gözleri yorgunluktan kıpkırmızı, diktiği parçaları elleriyle itip çekişini izliyordu.

Charlie Chaplin için, büyülü sahne günleri sona ermiş gibi görünüyordu.

Karanlığın içine doğru

Bir darbe daha geldi. İçki yüzünden mahvolan Baba Charles, henüz otuz yedi yaşındayken öldü.

Sydney, denize açılmıştı ve Charlie, ağabeyi uzaktayken, kendisinin para kazanması gerektiğini düşünüyordu.

Pazardan ucuza nergis alıyor, onları demet haline getirerek meyhanelerin önünde satıyordu. Kolundaki yas kurdelası ve hüzünlü koyu renk gözleri, birçok kadının yüreğine dokunuyor ve ona birkaç kuruş fazladan kazandırıyordu. Ama annesi bunu duydu ve onu engelledi.

"İçki babanı öldürdü ve meyhanelerden gelecek para bize yalnızca kötü şans getirir," diyordu.

Dikişe devam etti.

Kek ve dondurma

1901 yılıydı. On bir yaşındaki Charlie, iş bulmaya kararlıydı. Yapabileceği her şey için koşuyordu. Mesaj taşıyor, doktora yardım ediyor, komilik yapıyordu. Hatta, bir günlüğüne cam üfleme işinde çalışmış ama sıcak fazla geldiği için ayrılmıştı.

Sydney, geri geldi ve o yazı geçirecek kadar para getirdi. Charlie, daha sonraları, "O dönem kek ve dondurma dönemiydi," diyecekti. Kek, balık ve çörekle dolu günler bir düşteymişcesine geçti ve Sydney'in yeniden denizlere dönme zamanı geldi.

On dokuzuncu yüzyılda, soytarıların çok değişik türde giysileri vardı. Bu resimdeki karaktere Scaramouche deniyordu ve bu tipleme Charlie'nin Serseri tiplemesine benziyordu: O, hassas ve hüzünlü bir mim sanatçısıydı. Her iki sanatçıda da aynı beceriler vardı ve ikisi için de aynı türde, şefkat ve sempati duyguları beslenirdi.

Victoria dönemi Londrası'nda, boyacı çocuklar sık görülürdü: Bu da para kazanmanın bir yoluydu. Charlie, on dört yaşındayken, tümüyle yalnız ve kimsesiz kalmıştı. Ama her zaman birkaç kuruşa yapılabilecek işler bulurdu. Bir dönem, odunculara odun kesmede yardım etmiş, sonra telgraf ulağı olarak koşturmuş, hatta cam üflemeyi denemişti.

Yoksulluk yeniden kapıdaydı.

Charlie, yakındaki pazarda eski giysilerini satmaya çalıştı ama giysiler, en kötü durumdakiler için bile çok yıpranmıştı. Küçük tahta gemiler oymaya başladı ama tutkal Hannah'nın diktiklerine bulaşma tehlikesi getirdi ve oyuncak yapımı yarım kaldı.

Hannah değişiyordu. Geçmişte, ne kadar para sıkıntısı çekerlerse çeksinler, evleri her zaman temiz ve düzenli olurdu. Şimdiyse, gitgide daha pis ve düzensiz olmaya başlamıştı. Charlie, durumu anlamadığı için, arada bir annesine uyarılarda bulunuyordu ama kadının değişmesinin nedeni ilgisizlik değildi.

Yeni hastalık

Bir yaz sabahı, yaşadıkları tavan arasındaki dağınıklıktan bunalan Charlie, bir arkadaşını ziyarete gitti. Öğlene doğru dönerken, mahalledeki çocuklar yolunu keserek,

"Annen delirdi," dediler. "Etrafta dolanarak, elindeki kömür parçalarını, çocuklara doğum günü armağanı olarak dağıtıyor."

Charlie, dar merdivenlerden yukarı koştu ve annesini pencere kenarında, her zamanki yerinde buldu. Kadın ona şaşkın gözlerle baktı.

"Sydney'i bekliyorum. Onu benden uzakta tutuyorlar," dedi.

Charlie, annesini daha önce de hasta görmüştü ama hiç bu kadar kötü olmamıştı. On dört yaşındaki Charlie, onu sağlık evine götürdü. Sendeleyen kadına sarılarak bir mil kadar yolu yavaş yavaş yürümesine yardım etti. Geçip gidenler, kadını sarhoş sanarak, onlara tiksintiyle baktılar.

Çıplak, yüksek tavanlı odada doktor, Hannah'yı sakinleştirdi ve dikkatle inceledi. Onun, gerçekten iyi olmadığını söyledi. Hannah, önce sağlık evinde kaldı, yedi gün sonra da tımarhaneye gönderildi.

Yalnız

Yeniden, bakım altına alınmamak için Charlie, yetkililere, akrabalarıyla kalacağını söyledi. Sonra gidip, Sydney geri dönene dek tek başına yaşadı.

Evde bir paket çay ve üç yarım peniden başka bir şey yoktu. Annesinin onun için almış olduğu ufak bir paket naneli şeker masanın üzerindeydi.

Ondan sonraki hafta içinde Charlie, babasının onu evinden dışarı attığı günlerde olduğu gibi, yalnızlık duygusu içinde, sokaklarda dolaştı durdu. Şansı vardı ki, dostça davranan oduncularla tanıştı ve onlar için çalışmaya başladı. Bu bir odun şirketiydi ve patron, bir paket rende peynir ve ekmek alacak kadar para veriyordu.

Sydney eve döndüğünde, iki oğlan, annelerini görmeye gittiler. Ondaki değişiklik, ikisini de çok sarstı. Uzakta kalmaktan dolayı, iyice şaşkın ve kendini yitirmiş görünüyordu. Bu şaşkınlık içinde, Charlie'ye söylediği şeyi, çocuk uzun süre anımsadı ve bir türlü etkisinden kurtulamadı:

"Bana bir fincan çay vermiş olsaydın, böyle olmazdım."

Pazar yeri, Londra'daki yaşamın yüreğiydi. Sokakları dolduran tezgahlar vardı. Sokak satıcıları, bağırarak ve kapı kapı dolaşarak mallarını satmaya çalışıyorlardı.

Charlie ayaklarının üstüne basıyor

Charlie, en kötü günlerde bile, içinde gizlenmiş bir şeyler olduğuna inanmıştı. Artık kimsesizdi, yoksuldu ve yeni bir başlangıç yapmak zorundaydı. Cesaretini toplayarak Londra'nın en büyük tiyatro ajanslarından birine gitti.

Oradaki memur, on dört yaşındaki bu çocuğa baktı. Küçük, ince yapılı, küçük elli, küçük ayaklı, kıvırcık siyah saçlı ve pırıl pırıl dişleri olan güzel bir çocuktu. Üstelik, enerji dolu görünüyordu. Charles Spencer Chaplin adını defterine kaydetti.

Kısa süre sonra, Charlie'nin evine ajanstan bir kartpostal geldi. Yüreği heyecanla atan Charles, ajansa koştu. Hiç deneyimi olmadığı için, "Sherlock Holmes" oyunundaki, komik çocuk Billy rolünü öneriyorlardı. Ünlü oyuncu H.A. Saintsbury, baş-rolü oynuyordu. Sherlock Holmes hazırlanana dek, oynanmakta olan Saintsbury'nin kendi oyunu, "Jim, Cockayne Romansı" adlı oyunda da, bir rol alma olasılığı vardı.

Charlie'yi büyük aktörle tanışması için, Yeşil Oda Klubü'ne gönderdiler. Yaşamı, onu çekingen biri haline getirmişti. Bu durum, bazı kişiler tarafından soğukluk olarak düşünülebilirdi ama Saintsbury ondan hoşlandı ve onu rahatlattı. Charlie, her iki oyunda da rol aldı.

Daha önce hiç oyunculuk yapmadığı için Charlie'ye provalar ilk önce zor gelmişti ama Saintbury sabırlıydı ve Charlie hızlı öğreniyordu. İyi okuyamadığı için, Sydney okuyarak rolünü ona ezberletiyordu. Charlie üç gün içinde mükemmel ezberliyordu.

"Jim" oyunu büyük bir başarısızlık örneğiydi. Bu çok moral bozabilirdi ama eleştirmenler, oyunda umut veren bir oyuncu bulmuşlardı. O da Charlie Chaplin'di.

Biri şöyle yazmıştı: "Bu genci daha önce hiç görmemiştim, ama gelecekte onunla ilgili güzel şeyler duymayı umuyorum."

"Sherlock Holmes" oyunu, 27 Temmuz 1903'te, büyük "Pavyon Tiyatrosu"nda sahneledi ve az sonra da turneye çıkarıldı.

"Sherlock Holmes" adlı oyunda komi rolünü oynayan Charlie Chaplin, artık on dört yaşındaydı ve bir oyuncu olarak mesleğe başlamak üzereydi. Her yaptığı büyük bir başarı değildi ama yeteneği vardı ve seyirciler baştan beri, bunu sezmişlerdi.

Charlie, bir gecede değişmişti sanki. Kendisine uygun olan yeri bulmuş gibiydi. Sevgili, iyi yürekli Sydney de sahnede ün kazanacaktı ama oyunculuk onun için, yaşamının bir parçası, yalnızca bir iş olacaktı. Charlie içinse, işi, dünyadaki her şeydi. İşi dışında kalan herşey onun mesleğiyle uyum sağlamak zorundaydı.

Yönetimi ikna ederek, Sydney'e de rol verilmesini sağladı. Hannah'nın sağlık durumu düzelince, bir süre üçü birlikte, turneye gittiler. Hannah, oğullarının başarısından çok mutluydu.

"Holmes"un üçüncü turu başarısızlıkla bitti, çünkü yönetim değişikliği olmuştu. Charlie, kendisine gelen bir telgrafla kurtuldu. Büyük Amerikan aktörü William Gilette ile birlikte oynayacaktı. İş suya düştü ama Gilette, Charlie'nin oyununu çok beğenmişti ve ona, yeni prodüksiyonu olan "Sherlock Holmes"de, Billy rolünü verdi.

Artık Charlie, Londra'nın batısına gidecekti ve henüz on altı yaşındaydı.

Başarı ve başarısızlık

Charlie, Gilette'den çok şey öğrendi. İyi bir aktör ve sabırlı bir öğretmendi. Sahne oyunlarının, gerçek yaşamı gözlemekle ortaya çıkacağına inanırdı. Hannah ile Charlie, bunu iyi biliyorlardı.

Hannah'ın durumu, iyileşme göstermiyordu. Uzun zamandır savaştığı ruhsal hastalık, eskisinden de beter geri geldi. Oğulları uzakta olduğu için, dostları onu tımarhaneye götürdüler. O günden sonra bir daha iyileşemedi. Sakin olduğu zamanlarda, oğullarına cesaretlendirici mektuplar yazar, mutlu görünmeye çalışır, onlara sevgisini gönderirdi.

Sydney artık, "Tamir" adlı bir farsta oynuyordu. Bu oyunda, bol su, merdiven, kovalar, tutkal, kağıt ve bol bol düşme vardı. "Sherlock Holmes"un bitiminde, Charlie de ona katıldı.

Charlie, hızla ufku aşmak istiyor gibiydi ve her şey son hızla gelişiyordu. Bir süre, "Casey'nin Avlu Sirki" adlı, çok sevilen bir oyunda oynadı. Seyirciler onu sevdiler. Özellikle, sahnenin çevresinde

Charlie Chaplin, on altı yaşında, çok tanınmış "şarlatan" bir doktoru taklit ediyor. Mesleğinin ta başından beri, Chaplin'in iyi bir mim ve taklit ustası olacağı belliydi. Baş eğişi, bakışları, parmak hareketleri mükemmeldi ve Charlie, giyimine ve makyajına büyük özen gösteriyordu.

Fred Karno'nun şirketlerinden beşi, güney Londra'dan, yıldızları Chaplin'le birlikte yola çıktılar. Avrupa'ya ve Amerika'ya gidecek olan aktörleri görmek için, kalabalık insan grupları yollarda birikmişti. Bu şirketle yıldızları, bugünün ünlü TV ve Pop yıldızları gibi, gittikleri her yerde, kalabalıklar tarafından karşılanıyorlardı.

koştururken, köşeleri dönme sırasında, bir bacağını havada sallayarak denge sağlamasına kahkahalarla gülüyorlardı.

Ama başarıdan sonra felaket geldi. Yaptığı rolü beğenmeyenler, onu yuhaladılar. Bu, annesinin de başına gelmişti ama kendisi için yeni bir deneyimdi. Kuliste tirtir titreyerek kalakaldı ve bir daha canlı seyirci karşısında hiç mutlu olamadı.

Şanslı çıkış

Bu kez, kurtarma sırası Sydney'deydi. Sydney Fred Karno'nun, "Sessiz Komedyen" adlı oyununun başarılı yıldızıydı ve Charlie'ye iki haftalık ücretsiz deneme şansı tanınması için patronunu ikna etti.

Charlie'ye destekleyici bir rol verdiler. Bu, onun için büyük bir şanstı ve iyi değerlendirmesi gerekiyordu. Yapmasını istedikleri her şeyi çok iyi yerine getirmekle kalmadı, oyununa beklenmeyen birkaç küçük numarada da kattı. Bu durum seyircilerin çok hoşuna gitti. Charlie, hemen kadroya alındı.

Çalışanların çoğunu şaşırtıyordu, çünkü çok hızlı değişiyordu. Arkadaşlarından biri Stan Laurel, onu çok sevmişti. Stan Laurel, bir gün Oliver Hardy ile ikili kurarak, dönemin en ünlü ikilisini oluşturacaktı. O, Charlie'nin çekingen ve işiyle bütünleşmiş biri olduğunu anlamıştı.

1908 yılı gelmişti. Charlie artık on dokuz yaşındaydı ve aşık olmuştu. Hette Kelly, henüz on beş yaşındaydı ve ailesi bu aşk ilişkisini başlamadan engellemişti. Ama Hette'nin anısı, ömrü boyunca Charlie'yle birlikte yaşadı.

Fred Karno'yla turnede

Fred Karno, kaba, cahil, hatta hain bir adamdı ama komediden anlıyordu. Charlie'ye, komediye katılan bir parça duygunun, yararlı olacağını o öğretti. Charlie, bu öğretiyi, yıllar boyunca filmlerinde tekrar tekrar kullanacaktı.

1910 yılında Karno, Amerika'ya ilk turnesine çıkarken, Charlie de grubun içindeydi. Amerikalılar, onu çok sevdiler.

"Şimdiye kadar gördüğümüz en iyi pandomim ustası," diye yazdılar. Yirmi bir ay boyunca dolaştılar ve sonunda memlekete döndüklerinde, Charlie, Sydney'in evlenmiş olduğunu gördü. Bir sonraki Amerika turnesi, beş ay sonra başladı. Ama Charlie, turnenin bozuk organizasyonundan giderek daha fazla yakınmaya başladı. Yine de turne, özellikle de Charlie, çok başarılıydı.

Philedelphia'ya gelmişlerdi ki, bir telgraf aldılar.

"Grubunuzda, adı Chaffin ya da ona benzer bir şey olan biri var mı? Varsa, hemen Kessel ve Baumann ile ilişki kurun..."

Charlie şaşırdı ve New York'taki bu gizemli adamları gidip görmesi bir gününü aldı. Adamlar, onun oyununu görmüşlerdi ve ona Keystone Film Şirketi'nin bir filminde, ayrılan oyuncunun yerini almasını öneriyorlardı.

Tarih, 1913 yılı Mayıs ayıydı - ve Charlie'nin tüm yaşamı değişmek üzereydi.

Charlie film dünyasını keşfediyor

Sinema - kinematograf - Charlie'yle aynı yıl doğmuştu. İnsanlar, başlangıçta, hareketli resimleri ve olayların yalnızca birkaç dakika sürdüğünü görünce şaşkına dönmüşlerdi. Ama 1913 yılında, sinema artık büyük bir iş alanı haline gelmeye başlamıştı. Keystone, talebi karşılamak üzere, kısa metrajlı filmler yapan şirketlerden biriydi. Yine de, insanlar,bunun gelip geçici bir moda olduğunu ve canlı gösterilerin yerini hiçbir zaman tutamayacağını düşünüyorlardı.

Film stüdyoları, bugünkü gibi gösterişli yerler değildi. David Robinson, *Chaplin. Yaşamı ve Sanatı*

"Yıllarca, bir tür komedi - yani pandomim üzerinde uzmanlaştım. Hareketlerimi ölçtüm, biçtim ve çalıştım. Seyircilerin davranışlarına egemen olabilecek yöntemleri geliştirdim. Bunun belli bir hızı ve temposu vardır. Benim düşünceme göre, diyalog her zaman hareketi yavaşlatır, çünkü hareket sözleri beklemek zorundadır."

Charlie Chaplin

Üst solda: 1890 tarihinde yapılmış bu makina, sahnede görülebilecek türden, yani hokkabazları, pandomim sanatçılarını gösteren hareketli filmler gösterirdi.
Üstte: 1889 yılından bir kamera. On altı mercek, bir fotoğraf levhası üzerinde değişik resimler oluşturuyordu.
Solda: Belli bir hızda döndürülen bu disk, atla sürücüsünün koştuğunu gösterir. Bugün kullanılan sinema aletlerinin öncüsü olan bu disk, ilk keşfedilenlerden biridir.

Karşıda: Charlie Chaplin, yıldız hayranı kadınları çok etkilemişti çünkü yakışıklıydı, gençti ve yetenekliydi. Her gün, biraz daha ünlü oluyor ve bol para kazanıyordu. Birlikte çalıştığı, güzel film yıldızlarına aşık oluyordu ve gerçek mutluluğu bulana dek, üç kere evlenmişti.

(Chaplin. His Life and Art) adlı biyografide, Charlie'nin gittiği stüdyoyu şöyle anlatır: "Yeşil bir çitle çevrilmiş kırk beş metre kare genişliğinde bir yerdi. Ortada sahne vardı ve güneş ışınlarından korunmak için üzerine beyaz bir bez örtülmüştü. Bürolar ve bayanların soyunma odaları, eski bir kulübedeydi; eski tarım ambarları ise, erkeklerin soyunma odalarına dönüştürülmüştü."

Hepsi bu.

Hiç ses yoktu, yalnızca romantik filmlerde, aktörleri gereken havaya sokmak için, küçük bir orkestra kiralanırdı. Elle çevrilen kameralar, belli yerlere sabit olarak yerleştirilmişti. Oyuncu, kameraya uymak zorundaydı. Bugünse, tam tersi yapılıyor.

Çekimlerin çoğu bahçede ya da stüdyo çevresindeki sokaklarda yapılırdı. Her şey güneşin ışınlarına bağlıydı, çünkü stüdyoda ışıklandırma yoktu.

Keystone

Charlie, Keystone'un önerisi üzerine Hollywood'a geldiği zaman, doğru yapıp yapmadığını düşünmeye başladı. Sonuçta, o bir sahne komedyeniydi. Birkaç gün boyunca, stüdyoya bile gidemeyecek kadar tedirgindi.

Gördükleri, cesaretinin iyice kırılmasına neden oldu. Onun yaptığı komedi, her zaman provalara dayanırdı. Dikkatli zamanlama, akıllıca planlanan bir etkileşim. Keystone, bunlara aldırış etmiyordu.

Keystone komedileri, sopalama, kovalama ve abartılı kaba saba makyaja dayanıyordu. Ama Charlie, yenilmemeye kararlıydı. Orada yapılanları izlemek ve öğrenmek için birkaç hafta bekledi. Yeni bir iletişim yöntemi olan film oyunculuğunu başarmak niyetindeydi.

"O [Chaplin], sahip olduğu büyüklüğün ayırdında olmayan, garip, hastalıklı ve romantik bir yaratıktı."

Constance Collier

Charlie'nin ilk filmi

Charlie'nin ilk filmi, 1914 yılı Şubat ayında gösterilen, on beş dakika süren tek bobinli bir filmdi. Adı *Yaşamını Kazanırken (Making A Living)* di. Filmlerle ilgili bilgisi çok az olmakla birlikte, komediyi tanıyordu ve yönetmenin beceriksiz biri

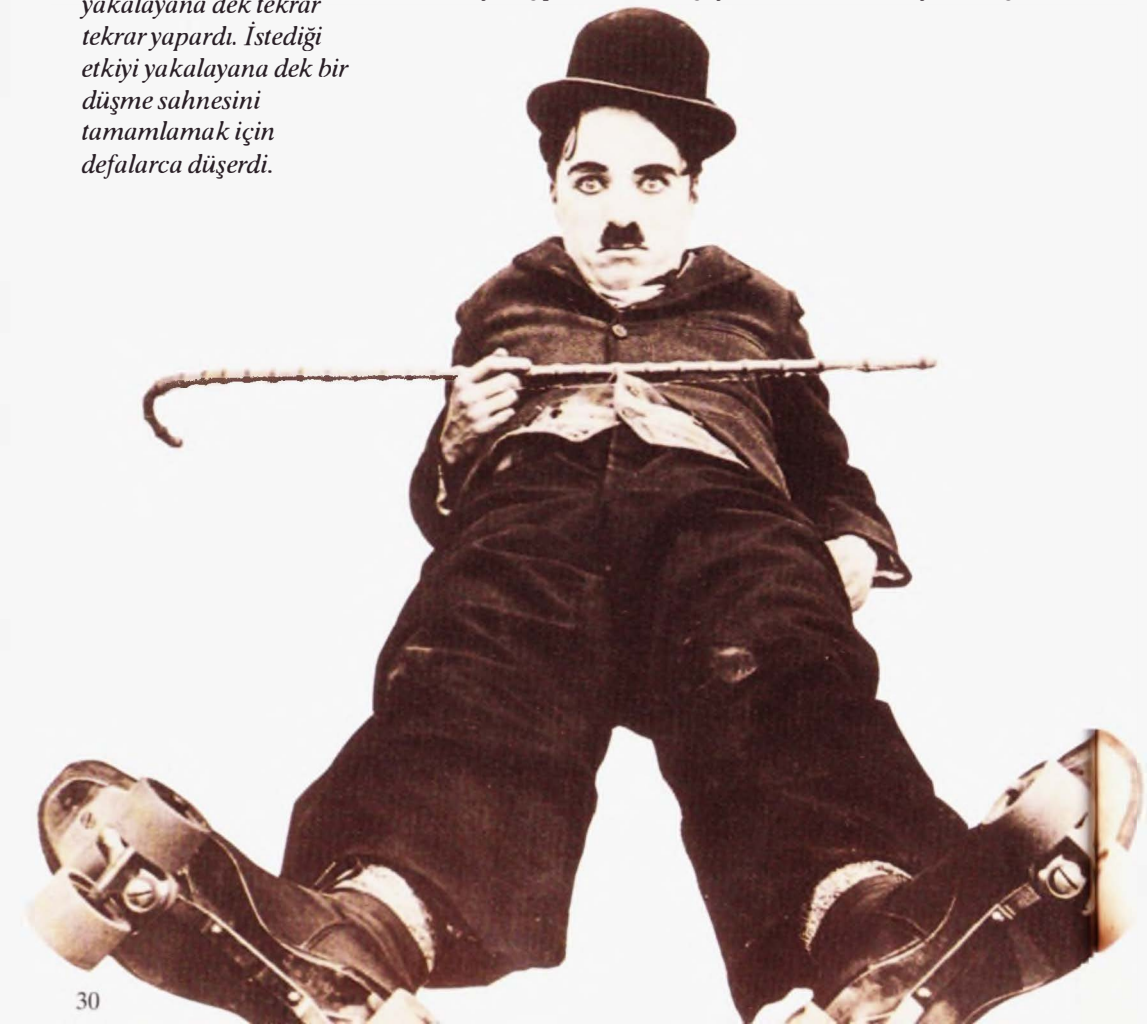
olduğunu hemen kavramıştı.

Yine de, insanlar filmi sevdiler ve frak giymiş, başına bir silindir şapka geçirmiş olan Charlie'yi, "birinci sınıf bir komedyen" olarak nitelediler. Film sonucunda duyduğu tatminsizlik, Charles Spencer Chaplin'in, gelecekte daha da iyi şeyler yapmasına neden olacaktı.

Sennet, set ve ekstra işleri için harcanan paradan tasarruf etmek amacıyla, oyuncularını bölgesel bir olayın içine bırakır ve orada çekim yapmaya çalışırdı.

Charlie'nin ikinci filmi, bir çocuk arabaları yarışında çekilmişti. Ona, iyi bir giysiyle ortaya çıkıp, sonra yarış pistinde her şeyi mahvetmesi söylenmişti.

Charlie Chaplin'in filmlerinin çoğu önemli konulardan söz ederdi. Ama bunu kendi komik anlatımıyla yapardı. Chaplin tarzı takılıp düşmeler, pasta fırlatmalar, sokak kovalamacaları kolay ve kendiliğindenmiş gibi görünürdü; Oysa her çekim doğru olanı yakalayana dek tekrar tekrar yapardı. İstediği etkiyi yakalayana dek bir düşme sahnesini tamamlamak için defalarca düşerdi.

Küçük Serseri (Little Tramp) doğuyor

Charlie, kendisine biraz küçük gelen bir melon şapka, dar bir ceket, ölçüsüne uymayan pantolanlar, kocaman çizmeler ve küçük sevimli kısa bir baston seçmişti. Böylece, Küçük Serseri, ilk kez perdede göründü. Charlie'nin kendisi bile, bu karakterin, böylesine ünlü olabileceğini düşünmemişti. Ama ta başından, bu serserinin nasıl davranması gerektiğini iyi biliyordu. Şansını tüketmiş ama hâlâ onurunu korumaya çalışan biriydi o.

Çocukluğunda gördüğü yoksul memurları anımsıyordu. Yakalarını tebeşir tozuna bulayan, gömlek yamalarına mürekkep döken, aşınmış gömleklerinin ön kısımlarını düzeltmeye çalışan ve bu yollarla saygıdeğer görünmeye çalışan memurları. En kötü durumdaki kadın ve erkeklerin bile, şapka giydiği o günleri hiç unutmamıştı.

"Serseri" filmlerde belirmişti ama son kişiliğini alabilmesi için, daha çok film çevirmesi gerekecekti. Bu arada Charlie, çeşitli karakterleri canlandırıyordu. İyiydi ama hâlâ birçok komedyenden biriydi. Bu ilk filmlerde, daha sonraki filmlerinin yolunu açan sihir ve hayal gücünün kırıntıları görülmektedir ama çoğunlukla bu filmler, tekme, yumruk ve kahkahalara dayalı, hızlı, kaba, hatta vahşi filmlerdir.

Deneyim

Charlie'nin, ilk iki bobinli filmi *Çark Başındaki Mabel*, Nisan 1914'te yapıldı. Şubat ayından başlayarak, on film yapmış, çok şey öğrenmişti ama hâlâ mutlu değildi. Artık, filmin olanaklarını biliyordu ama önerileri dikkate alınmıyordu. Charlie, haklı olduğuna karar verdiği zaman, herkese karşı durabilirdi. Mack Sennett'den daha iyisini yapmasını istedi.

Sennet önemli bir adamdı ve neredeyse onu kovuyordu ama halk onu seviyordu ve giderek daha fazla Chaplin filmi isteniyordu. Sennett, bu yüzden Charlie'nin isteklerine boyun eğmek zorunda kaldı. Ondan sonra Sennett, Keystone'dan ayrıldı ve

Karşıda: Aklı başında ve şık giyimli Chaplin. Serseri kostümü olmadan, o kederli küçük Serseri'yi ya da çocukluğunda yaşadığı küçük sokak çocuğunu tanımak mümkün değil.

Altta: Bu resim, 1915 yılında çekilmiş bir filmden alınmış. Chaplin, burada ünlü bıyığı olmadan görülüyor ve sağdaki kamera, aktörleri çekiyor. Chaplin, Keystone ile çalışırken, yavaş yavaş kendi kişisel stilini geliştirdi ve daha sonra çekilen filmlerinin hemen hemen tümünü kendisi yönetti.

Chaplin, kendi filmlerinin, biri dışında hepsini kendisi yönetti.

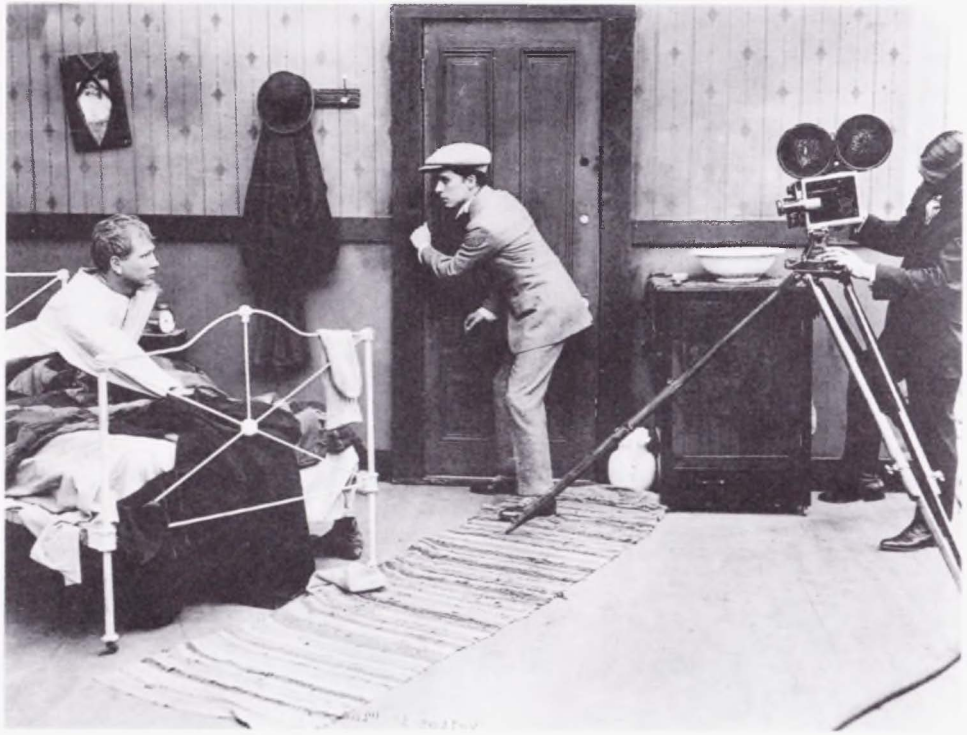
Kısa sürede, Charlie Chaplin, yapmak istediğini başarmıştı. Film dünyasında çok önemli biri olmuştu... ama bunun bedelini de ödüyordu.

Keystone'a geldiği ilk günlerde, arkadaşlarıyla içki içmeye ya da boks maçı seyretmeye gidebiliyordu: Ne var ki, işlerin baskısı artıkça, sosyal yaşamı yok olmaya başladı. Yeniden Karno'da yaşadıkları başına geldi. İş, Charlie için, her şeyden önemli olmaya başladı. Çoğu kez kendisini yapayalnız hissediyordu.

"İş iştir"

Charlie'nin, Sennett'le yapmış olduğu kontrat sona ermek üzereydi. Hızlı gelen ünüyle gururlanarak, Sydney'e bir mektup yazdı:

"Zamanımın tümünü sinemaya ayırıyorum.

Filmleri hem yazıp oynuyorum hem de yönetiyorum ve inan ki, mütiş meşgul oluyorum. Sevgili Sid, iyi şeyler yaptım. Tiyatrolar, adımı büyük harflerle yazıyorlar: "Chas Chaplin burda bugün" diye yazıyorlar. Bu ülkede bilet satışlarını artıran en önemli kişiyim. Yöneticiler, bana, dünyanın her yerinden haftada elli mektup geliyo diyorlar. Bu kadar kısa zamanda, bu kadar ünlü olmam mütiş di mi? Seneye bir yığın mangır kazanacam."

Charlie'nin, yukarıda da belli olduğu gibi eğitimsizliği, onun ilerlemesini engellemiyordu. Ayrıca, kurnaz bir işadamıydı. İlerlemesi gerektiğini biliyordu. "Bay Sennett, harika bir adam ve biz iyi arkadaşız, ama iş iştir," diyordu.

Bu bir riskin göze alınması gerekiyordu. Bazı endişelerden sonra, Chicago'daki Essanay Film Yapımı Şirketi'yle sözleşme imzaladı. 1914 Aralık ayında, Charlie, filmlerdeki çıraklık dönemini geride bırakarak Chicago'ya gitti.

Essanay

Chicago soğuktu ve Charlie, Essanay'in üretim yöntemlerini görünce, yüreği iyice soğudu.

Keystone, zaman zaman insanı çileden çıkarsa da, hiç değilse canlı ve üreticiydi. Essanay ise, kötü örgütlenmiş, gereksiz harcama ve baştan savma iş yapılan, sosis fabrikası gibi film üreten bir yerdi.

Neyse ki, birkaç iyi oyuncusu vardı ve Charlie, bu kötü anlaşma içinde bile, en iyisini yapmak durumundaydı.

Arkadaşları, ona şaşırıyorlardı. Charlie, artık ünlü bir yıldızdı ama hâlâ, yalnızca birkaç kişisel eşyaya sahip, sıradan biri gibi yaşıyordu. İşi, her zamanki gibi yaşamıydı. Mesleğini parıltılarla dolu heyecanlı bir iş olarak değil, mükemmel yapılması gereken bir görev gibi algılıyordu.

Stüdyo, onunla on dört filmlik bir kontrat yapmakla, kârlı bir girişimde bulunmuştu. *Yeni Görevi* (His New Job) adlı film, iki haftada çekildi ve daha ön satışlarda,o güne dek oynamış Essanay filmlerinin hepsinden fazla para getirdi.

Karşıda: Charlie'nin dehası, yalnızca film yapımı işinde değildi. Bu karikatür, iş konusunda sohbete girmiş Serseri'yi gösteriyor. Para, Chaplin'e, çocukluğunda elde edemediği güvenliği sağlıyordu - ama asıl amacı, en iyi yaptığı şeyi yaparak filmlerinde, insanları güldürmek ve ağlatmaktı. Çok zengin bir adam durumuna geldiği zamanlarda bile, para tarafından yönetilmedi.

Ama Chicago soğuğu, Charlie'ye hiç iyi gelmemişti: California'daki, küçük, kasvetli ama ılık stüdyolara geçmeyi yeğledi.

Herşeye rağmen Charlie, güzel birkaç film yaptı. Komedi değişir. Bugünün izleyicisinin, bıktırıcı ve beceriksiz bularak hiç gülmeyeceği bazı espiriler, o günün izleyicisini kırıp geçiriyordu. Ama Charlie'nin mimikleri, gülümseyişindeki pırıltı ve zamanlaması, hâlâ o günlerdeki kadar tazedir.

Küçük Serseri

Serseri tiplemesi, atılmış önemli bir adımdı. Charlie Chaplin'i düşünen herkesin gözleri önüne gelen tiplemede, bu ilk Serseri tipinden çok şey vardır. Tüm dünya, küçük, yoksul çocukla yetişkin karışımı, zeki, yaramaz, yürekli ve her zaman sorunlardan sıyrılabilen bu tipi, candan benimsemişti. Nasıl olduysa, Charlie'nin yarattığı bu tipte, herkes kendinden bir şeyler buluyordu. Hüznü ve komik yanları, tüm sınırları aşmıştı. Sessiz olduğu halde, herkes onu anlayabiliyordu.

Charlie, adı *Yaşam* (Life) olan, uzun metrajlı bir film yapmak istiyordu. Bu filmle, komediye, büyük gerçeklik ve doğruluk getirmek amacındaydı. Kendi yaşamında olduğu gibi, Küçük Serseri'nin yoksulluk ve yalnızlık içinden geçişini anlatacaktı.

Ama stüdyo, filmin para getirmeyeceğini düşündü ve Chaplin, projesini kenara bırakmak zorunda kaldı. Essanay, stok çekimlerin bazı bölümlerini alıp öteki birkaç filme ekledi. Charlie, çok üzülmüş ve öfkelenmişti.

Stok çekimlerin yok edilmesini isterdi, çünkü halkın hayal kırıklığına uğramasını istemiyordu.

Dahi

Ne yazık ki, isteğini dinlemediler. Ölümünden sonra, iki İngiliz araştırmacı, Kevin Brownlow ile David Gill, büyük miktarda çekilmiş stok film buldular ve Charlie Chaplin'in film yapma yöntemini anlatmak için bunları kullandılar.

"Kimi insanlar, sinemayı, 20. yüzyılın en önemli sanatı ve Chaplin'i de, onun başta gelen dahisi olarak görürler."

Leonard Maltin'in, "Sessiz film meraklıları dikkatle izliyorlar ve yitik Serseri'yi buluyorlar" adlı makalesinden.

Bu parçaları yalnızca bir dahi kesip çıkarabilirdi. Ne kadar uzun çekilirse çekilsin, Chaplin, tatmin olmadığı sürece, filmler kesilirdi. Filmlerini derinlemesine yontardı.

1936 yılında, ünlü Film yapımcısı Jean Cocteau'ya, filmin bir ağaç gibi olduğunu söylemişti.

Sallandığı zaman, boşlukta kalan ve gereksiz olan her şey, yere düşer ve esas biçim yerinde kalırdı. Gereksiz malzemenin her santimi temizlendikten sonra, film tamamlanmış demekti.

Essanay, Charlie'yi kızdırmaya devam ediyordu. *Carmen*'le ilgili iki bobinlik bir güldürü yaptı. Öteki filmlerden atılmış stok çekimleri toparlayarak, uzun metrajlı devşirme bir film haline getirdi. Ortaya çıkan rezalet Chaplin'i çok öfkelendirmişti.

Chaplin'in dehası, "Ekmek Parçalarının Dansı" (The Dance of the Rolls) adlı bu altı resimlik silsilede belirgin olarak görülüyor. "Altına Hücum" (The Gold Rush) adlı filmden alınan bu bölümde, Chaplin, iki çatal ve ekmek parçalarının kendi bacakları ve ayakları olduğunu ve dans ettiklerini anlatıyordu. Sola bir vuruş, sağa bir vuruş yaparken Charlie'nin yüzü, tam bir dansçı yüzünü andırıyordu. Gerçekten seyrederken insanı büyüleyen bu bölüm, Chaplin'in en mükemmel çalışmalarından biridir.

Ün

Charlie Chaplin artık ünlüydü - ve bunun acısını çekiyordu. Birçok rakip film şirketi, Chaplin'e benzeyen tipleri bularak onu taklit etmeye çalışıyorlardı. Kendi ağabeyi Sydney bile, fıçı gibi bir Serseri tipi yaratmaya kalkışmıştı.

Charlie Chaplin çılgınlığı dünyayı sarmıştı. Küçük Serseri, karikatürlerde, çizgi filmlerde, bebek yapımında, kitaplarda ve şarkılarda yer alıyordu. Herkes bu imajı kullanıyordu.

Durumu fark eden son kişi Charlie oldu - işiyle o kadar meşguldu ki! O güne dek, hiçbir film yıldızı bu kadar ünlenmemiş, bu kadar sevilmemişti.

Charlie, 1916'da New York'a gitti. New York emniyet müdürü, istasyona gelmeden trenden inmesi için ricada bulundu çünkü, istasyonda muazzam bir kalabalık vardı.

Charlie, artık çok ünlü olduğu için, tüm stüdyolar peşindeydi. Sydney, menajeri olmuştu ve en iyi öneriyi almaya çalışıyordu.

Sonunda Charlie, Mutual Şirketi'yle inanılmaz bir rakamda anlaştı. Bu rakam, o güne dek sinema tarihinde görülmemiş bir şeydi ve Charlie, henüz yirmiyedi yaşındaydı.

Mükemmellik peşinde

Charlie Chaplin, oyunculardan oluşan küçük bir şirket kurmaya karar verdi. Artık yeteneklerinin sınırını ve istediği gibi film yapabileceğini anlamıştı. Yani, daha çok film ve zaman kullanarak, özenle yapılacak filmler. Mükemmelik peşindeyken çok cüretli biri olabiliyordu.

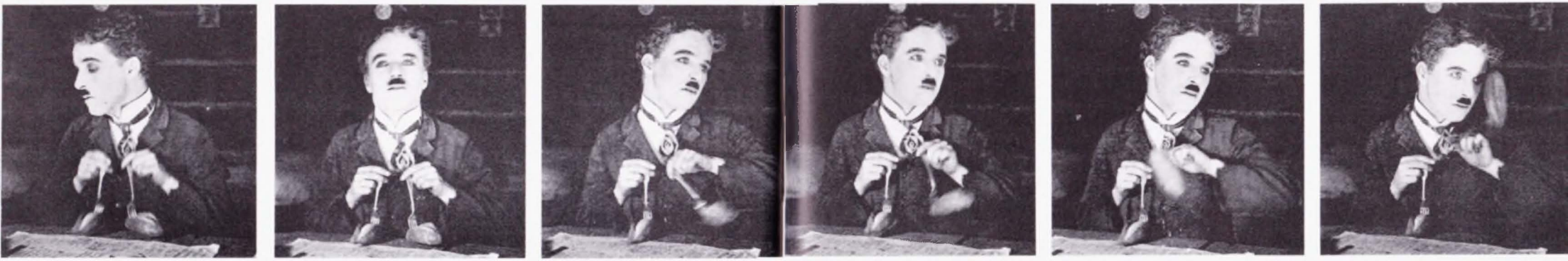
Bugün, filmler çok pahalıya mal olduğu için, mükemmel bir planlamadan sonra çekilir. O zamanlarda, Charlie'nin filmleri canlı gibi gelişiyordu.

Bir düşünceyle yola çıkar, filmi çeker, karakterleri, dekoru değiştirir ve kimi zaman tümünü atıp yeni baştan başlardı. Stüdyoya giderken, ne yapacağına ilişkin bir şey olmazdı kafasında ve filmi doğaçlama çekmeye başlardı.

Her şeyi kendiliğinden yapabilecek aktörlere gereksinim duyuyordu. Kendi kafasındakileri bilmelerini istiyordu. Kendisi inanılmaz derecede çok yönlüydü. Çello ve keman çalabiliyordu; bir jimnastikçi, dansçı ve patenciydi.

Hepsinden çok, bir mim ustasıydı.

Örneğin, *Rehinci* (The Pawnshop) adlı 1916 tarihli

Sürekli yitiren Serseri, burada öylesine acınacak durumda görülüyor ki, seyirciler ona yüreklerini açmaktan başka ne yapabilirler! Ama film, her zaman Serseri'nin, kızı ya da parayı kazanmasıyla son buluyordu. Chaplin'in filmlerinin çoğu, "önemli" olmanın öğretilmediği ortamlardaki kişilerin, ziyan edilmesine karşı duyduğu kişisel öfkeyi ve incinmeyi yansıtıyordu. Bu nedenle filmleri uzun süreli oldu.

filmde, rehinci Charlie, bırakılan saatin değerini biçer. Stetoskobuyla nasıl çalıştığını dinler, sonra çekiçle vurarak ve matkapla delmeye çalışarak dayanıklılığını ölçer. Daha sonra, onu konserve açacağıyla açar.

İçini koklar ve bir saatçinin merceğiyle iyice inceler. Hoşnut görünmez ve bir cımbızla içindekileri alır, bu arada saat bozulmuştur ama o mekanizmayı yağlamaya çalışır.

İşlem tamamlanınca, bozduğu saati, müşterinin şapkasının içine koyar ve omuzlarını silkerek, rehin alınmaya değemeyeceğini belirtir.

"Göçebe" (The Immigrant)

Artık, sanatının uzmanıydı. Birçok, oyuncu, yazar, ressam, film yapımcısı, her şeyi planlayıp uygulamaya koydukları halde, Charlie gibi oyuncular, büyük miktarda iş üretip, sonra aradan seçerlerdi.

"Göçebe" adlı film, Haziran 1917'de piyasaya çıkmıştı. Bu film için yüz yirmi bin metre uzunluğunda film çekilmişti. Charlie ile asistanları, gerekli olan beş yüz kırk metreyi kesebilmek için, dört gün dört gece uğraştılar. Aynı filmi elli kez gösterip ancak ondan sonra nereden kesileceğine karar verebiliyordu. Sonunda Charlie, "pis, derbeder ve perişan bir durumda kalmış ama filmi tamamlanmıştı". "Göçebe", zamanının toplumsal sorunlarıyla ilgili ilk Chaplin filmiydi. 1917 yılından başlayarak, II. Dünya Savaşı'na kadar, filmlerinde, haksızlık teması üzerine yoğunlaştı.

"Göçebe", Amerika'ya göç eden yoksulların sorunlarını anlatıyordu. Aslında otobiyografik bir yapıttı. Charlie de, ABD'ye geldiğinde bir yabancıydı.

Bu filmde Serseri, garip bir göçmen karışımıyla birlikte gemide görülür. Orada, bir kumarbaz tarafından soyulmuş, Edna ve annesiyle tanışır. Ve öykü, göçmenlerin yaşamak zorunda olduğu bir yığın sorun içinde başlayan komik bir aşk öyküsüne dönüşür. Bu insanlar, fırsatlarla dolu altın bir ülke hayaliyle yola çıkmışlar ama yeni vatanlarında umdukları gibi karşılanmamışlardır. Filmde, geri planda Özgürlük Anıtı ve önünde "Özgürlük Ülkesine Geliş" yazan bir başlık görülür; ama insanlar, bir anda çevrelerini alan göçmen bürosu yetkilileri tarafından sığır gibi birbirlerine bağlanırlar.

Sürekli yitiren kişi

Serseri rolündeki Charlie, sürekli yitiren kişidir ama sonunda hep kazanır. Bu tiplemeyle, varlıklı ve yoksul, başarılı ve yitiren kişi arasında bir köprü kurmaktadır. Tüm zorluklara karşın zafer kazanan bir küçük adamdır o. Charlie, böylece, sıkıntılar yaşayan insanlara, kendilerine gülme şansı ve sonunda kazanma umudu veriyordu. Serseri'nin, dünya çapında ünlü olmasının nedeni bu özelliğidir.

I. Dünya Savaşı

1914 yılında, I. Dünya Savaşı patlak vermişti ve bazı insanlar, Charlie'nin ülkesine dönüp İngiltere için savaşması gerektiğini söylüyorlardı. O bir

"Onun [Chaplin'in] Amerika'daki izleyicilerinin çoğu, Avrupa'dan gelen göçmenler ve onların çocuklarıydı. Gündelik yaşam, genellikle sıkıcıydı: İnsanlar işsizlik, yozlaşma, katı bir hükümet ve seçici bir yüksek sınıfla mücadele etmek zorundaydılar. Sinemada gördükleri Küçük Serseri'de bir dost, bir müttefik buluyorlardı. Perdede, garsonları, berberleri, öğrencileri ve polisleri gördükleri zaman, gündelik gerçek içine giriyorlardı, üstelik film onları güldürüyor, eğlendiriyordu."

Thomas Leeflang
"Komedi Dünyası"
(The World of Comedy)

Amerikan vatandaşı değildi. Kimileriyse, Charlie Chaplin'in filmlerinin, tek bir askerin savaşarak elde edeceğinden daha fazla yarar sağladığını çünkü, Amerika'ya para getirmesi bir yana, asıl o karanlık günlere kahkaha ve umut aşıladığına inanıyorlardı

Charlie, savaşa kendi bildiği şekilde katkıda bulunduğu bir film çekecekti. 1918 yılı Mayıs ayında, *Omuzdaki Silahlar* (Shoulder Arms) adlı filmi yapmaya başladı. O sırada, First National Şirketi'yle çalışıyordu. Hendeklerde geçen bir film olacaktı bu.

O güne kadar, filmlerinin hepsi bir dizi olayın arka arkaya getirilmesiyle oluşmuştu. Şimdiyse, bir sahne oyunu gibi kurgulanacak...ve yalnızca bir eğlence olmaktan çıkacaktı.

Omuzdaki Silahlar'ın konusu, Chaplin'in kafasında o kadar netti ki, sahneleri hızla çekip harika bir komedi yarattı. (Altmış beş yıl sonra, stok çekimleri bulunup, *Bilinmeyen Charlie* (The Unknown Chaplin) adındaki televizyon belgeseli içinde kullanıldı.)

Filmde, Charlie, tüm savaşa giden askerlerin korkunç gerçeklerini ortaya çıkarıyordu - bitip tükenmez çamur, su dolu hendekler, bit ve fareler, sürekli bombardıman ve korku - ve tüm bunları savaşın aptallığıyla alay eden bir komediye dönüştürüyordu.

Omuzdaki Silahlar, 1918 yılı Ekim ayında, I. Dünya Savaşı'nm sonunu belirleyen ateşkesten bir ay önce sinemalarda oynamaya başladı. Evlerine dönen askerler bu filme bayıldılar. Kendilerine, "Fred Karno'nun Ordusu" adını takmışlardı. Savaşın aptallığına gülmek, tek savunma yollarıydı.

Mildred Harris ile Charlie Chaplin, 1918 Ekim'inde evlendiler. Mildred, Charlie'nin dört karısından ilkiydi ve iyi bir evlilik değildi. Gençliğinde yaptığı evliliklerde Charlie, sanki çocukluk aşkı Hette Kelly'yi arıyor ve aradığını bulamıyordu.

Evlilik

Filmin başlamasından iki gün sonra Charlie, ilk aşkı Hette Kelly gibi, aynı çocuksu güzelliğe sahip olan Mildred Harris ile evlendi. Ünlü, yakışıklı, çok zengin biriydi ve kolayca aşık oluyordu.

Bu durum onu, filmlerde oynamak ve parasını paylaşmak isteyen güzel kızlar için, bir hedef tahtası durumuna getirmişti. Ne var ki, Charlie'nin aklı fikri işindeydi ve durumun farkında değildi. Hızla aşık oluyor, aynı hızla da unutuyordu.

Mildred'le evliliği, daha başından umutsuzdu. Charlie, o kadar mutsuzdu ki, film yapmak bile bir kabusa dönüşmüştü. Sonunda, doğru kararı aldı. Tek arkadaşı olarak gördüğü Douglas Fairbanks, onun eşi Mary Pickford ve film yönetmeni D.W. Griffith'le birlikte bağımsız bir stüdyo kurmaya karar verdi. Bu şirkete United Artists (Birleşmiş Sanatçılar) Şirketi dendi.

Bu arada, Charlie ile Mildred, ilk bebeklerini bekliyorlardı. Charlie, bebeğin evliliklerini kurtaracağını düşündüyse de çok yanılmıştı. 7 Temmuz 1919'da Mildred, bir oğlan çocuğu doğurdu. Norman Spencer adı verilen bebek, yalnızca üç gün yaşadı. Charlie, çok üzülmüştü.

"Çocuk" (The Kid)

Bu acıyı dindirmek için yapacak tek şey vardı. Yeniden, uzun metrajlı bir filme başladı. Adı "Çocuk"tu.

Bu filmin baş oyuncusu olarak küçük bir çocuk gerekiyordu. Sonunda onu buldu - dört yaşındaki Jackie Coogan. Chaplin, bir tiyatroda, çok iyi bir dansçı olan Jackie'nin babasını izliyordu. Gösterinin sonunda adam, küçük oğlunu sahneye çıkarmıştı. Jackie, babasını büyük bir beceriyle taklit ederek, bir zamanlar küçük Charlie'nin yapmış olduğu gibi, herkesi gülmekten kırdı geçti. Chaplin, Jackie'nin filmde harika bir oyun çıkarmasına yardımcı oldu. Serseri'yle Çocuk, herkesin yüreğine dokundu ve film, gösterildiği elli ülkede büyük başarı sağladı.

Çocuk, Charlie Chaplin'i çok üzen bir başka toplumsal soruna parmak basıyordu - terk edilen çocukların gördüğü davranış biçimi. Öksüzler yurduna konduğu zaman duyduğu korkuyu *hiçbir zaman* unutmamıştı. Açılış sahnesinde, hastaneden bebeğiyle ayrılan ve tek suçu anne olmak olan zavallı Edna görülür. Edna, intihar etmeyi düşünerek

Torba gibi bir pantolon, dar bir ceket, melon şapka, büyük ayakkabılar ve küçük bir bıyık Charlie'nin özellikleriydi. 1916 yılında, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki en ünlü oyuncu olmuştu. Tüm dünya onu seviyordu. Küçük Serseri, dünyanın en hızlı zenginleşen adamı olmuştu.

"Chaplin'in kendisi de, Jackie tipinin gördüğü, dünya çapındaki aşırı ilginin, son savaştaki öksüzleri simgelemesinden kaynaklandığını biliyordu. Jackie [Coogan], dünyanın gereksinimi olan bir şeyi gözler önüne getirmişti."

David Robinson
"Chaplin: Yaşamı ve Sanatı"

"Benim için "Çocuk" filmindeki bir damla gözyaşında bile, operadaki kovalar dolusu gözyaşından daha fazla duygu var... Ben ağlayana dek Charlie'ye gülemiyorum. Kimi zaman ise ağlamamak için gülüyorum ki, bu bambaşka bir şeydir."

Bir film eleştirmeni

"Çocuk" rolundeki Jackie Coogan ve Serseri rolündeki Chaplin, unutulmayacak bir film yapmışlardı. Bu film, üzüntülü ve komik bir öykü olmanın da ötesindeydi. Bir çocukla, ona bakan kişi arasındaki bağdan söz ediyordu. Chaplin, kendi çocukluğunda, öksüzler yurdunda yaşadığı deneyimden hareket ederek, bir çocuğun, ne kadar küçük ve yetersiz olursa olsun, bir ailenin parçası olmasının önemini anlatıyordu. İkisi asla birbirinden ayrılmamalıydı, aile asla bölünmemeliydi.

bebeğini, şık bir arabanın arka koltuğuna bırakır. Ne var ki, araba çalınır ve bir vadide terk edilir. Serseri, bebeği orada bulur ve isteksizce yanına alır, onun vasisi olur. Serseri, artık bebeğe bakmayı öğrenmek zorundadır: Ona hamaktan beşik yapar. Eski bir kahve şişesinden bir biberon oluşturur.

Jackie Coogan, filmde beş yaşında bir çocuk olarak görülüyordu. Charlie ve Jackie arasındaki

dostluk perdede gelişerek dokunaklı ve sevgi dolu bir ilişkiye ulaşıyordu.

Ama Çocuk'un annesi, onu unutmamıştır ve artık ünlü bir opera şarkıcısıdır; bir kavganın ortasında Serseri ve Çocuk'a rastlar ama oğlunu tanımaz. Çocuk hastalanıp da, Serseri onu iyileştiremeyip doktor çağırınca, gerçek ortaya çıkacak ve Edna çocuğunu tanıyacaktır. Doktor, Charlie'ye çocuğun babası olup olmadığını sorar. O da, çocuğun giysisine iliştirilmiş notu gösterir ve çocuğun bulunmuş bir bebek olduğu anlaşılır. O zaman, yetkililer, "daha iyi ilgi ve bakım görmesi için" çocuğu almaya kalkarlar. Bu arada Edna, Çocuk'un, kendi bebeği olduğunu anlamıştır.

Chaplin biyografisini yazan David Robinson, bu sahneyi, "filmdeki en olağanüstü ve sinema tarihinde hiçbir zaman unutulmayacak kadar önemli bir sahne" olarak niteler. Çocuk, öksüzler yurduna giden arabada, başıboş biri gibi bağlanmıştır. Polisin izlediği üzgün serseri, minibüsü durdurmak ve "oğlunu" kurtarmak için tepesine atlamıştır. Çocuk'u, öksüzler yurdunun tehlikelerinden kurtaran Serseri, kahraman olmuştur.

Film, Çocuk'un annesine kavuşması ve Serseri'nin, şahane eve davet edilmesiyle biter.

"Çocuk", Charlie Chaplin'in öteki filmlerinde olduğundan farklıdır; kurgulanmış olay fazla, komedi unsuru azdır. Seyirciler, güçlü duygusal yanı nedeniyle onu sevmişlerdi. Terk edilmiş çocuğun sevgiye gereksinimi vardı. Yoksul ve bir baba olarak yetersiz Serseri, bu sevgiyi sağlayacak tek insandı. "Baba" ve "oğul" arasında kurulan bu sevgi bağı, öylesine güçlüydü ki, hiçbir şey onu yıkamazdı.

Boşanma

Ne var ki, Charlie'nin özel yaşamı parçalanıyordu. Nisan 1920'de, Mildred boşanma hazırlığına başladı ve Kasım ayında resmi olarak ayrıldılar.

1921'de, yaşam en azından daha sakin görünüyordu ve Charlie, annesi Hannah'yı, Amerika Birleşik Devletleri'ne getirtmek için arkadaşlarını yolladı.

Chaplin, film şirketleri ve onların yönetmenlerinden öylesine bıkmıştı ki, tüm işi kendi yönetimine almaya karar verdi. Kendi filmlerinin hem yönetmeni hem de yapımcısı oldu. Binlerce metre film çeker, sonra çoğunu atar, yeni baştan başlardı. Burada, daha sonraları bir film klasiği haline gelen, "Çocuk" filminin ilk karelerini inceliyor. Böylece, onun bir mim ustası ve işadamı özelliklerine bir de, parlak film yapımcısı özelliği ekleniyordu.

"Chaplin, Londra'ya 1921 yılında yaptığı kısa yolculuk sırasında, hayranlarından 73.000 mektup almıştı: Peri masallarını andıran, Hollywood'da üne kavuşan yoksul çocuk, hayal güçlerini zorluyordu. Gecekondularda yaşamış bu çocuk, artık Einstein, Toscanini, Chou En-lai, Cocteau, Churchill, Sartre, Picasso ve Gandhi gibi ünlülerle dostluk ediyordu. Öldüğü zaman, serveti 500 milyon sterlinden fazlaydı."

Thomas Leeflang "Komedi Dünyası" (The World of Comedy)

"Yaşama yoksul başlayan Chaplin, henüz yirmi altı yaşındayken dünya çapında tanınan bir yıldız olmuştu ve bugün rock yıldızlarına gösterilen aşırı hayranlığı, insanlar ilk kez ona göstermişlerdi."

Madeline Sotheby "Chaplin Öyküsü" (The Chaplin Story)

Kadının kafası hâlâ biraz karışıktı ama yolculuktan pek hoşlandı ve bir gümrük memurunu, İsa sanmaktan başka bir densizlik yapmadı. Yıllar süren yoksulluk, üzüntü ve ruh hastaları arasında geçirilen kötü günler sonunda, kendi evine yerleşiyordu. Kapıdan gelip geçen herkese dondurma ikram etmesine rağmen sakin ve mutlu görünüyordu. Dondurma, ailesinin iyi günlerini anımsatan bir simgeydi.

Eski manzaralar, yeni ufuklar

22 Ağustos 1921'de, Charlie, üzerinde çalıştığı yeni filmini birden durdurup Avrupa'ya gitmeye karar verdiğini açıkladı. Beş gün sonra da, gemiyle İngiltere'ye doğru hareket etti.

Geçmiş ve içinde bulunduğu zaman, kafasında dönüp dolaşıyordu. 1910 yılında, Fred Karno'yla birlikte, iş bulan bir çocuğun mutluluğu içinde Amerika'ya gelmişti. Şimdi, yalnızca on bir yıl sonra, belki de dünyanın en ünlü adamıydı.

Trenle Londra'ya doğru giderken, istasyonlarda, kendisini görmek için bekleyen kalabalık insan gruplarını görüyordu. İnsanlar, neşeyle ona bağırıyorlar, el sallıyorlardı.

Kaldığı otelin arka kapısından kaçarak, çocukluğunun açlık ve endişe dolu yıllarını geçirmiş olduğu yerleri dolaşmaya gitti. Aslında, çok büyük bir değişiklik yoktu, çünkü aradan uzun yıllar geçmemişti. Henüz otuz iki yaşındaydı.

Orada, daha önceden tanıdığı bazı kişilerle karşılaştı ama yoksullukla mücadele eden bu insanlar için hâlâ saygısı ve merhameti olmasına rağmen, orası artık onun dünyası değildi. Artık başka çeşit insanlarla bir araya geliyordu - ünlü insanlar, yazarlar, aktörler, politikacılar. Ve eşit bir kişi olarak onlarla çok şey paylaşıyordu. Daha sonra Fransa'ya ve Almanya'ya geçti ve heryerde büyük coşku ve sevgiyle karşılaştı. Oralara yaptığı yolculuk onu mutlu etmişti ama uzun süre evinden uzakta kalmak istemiyordu. Ekim, 1921'de yeniden Amerika Birleşik Devletleri'ne dönmüştü.

"Altına hücum" (The Golden Rush)

Los Angeles'a döner dönmez, First National ile yapmış olduğu kontrat gereği, hemen son filmini tamamlamaya çalıştı. Stüdyo, ona bir yığın sorun çıkarmıştı. Bir ara, onları on milyon dolar tazminat ödemek üzere mahkemeye vermeye kalkıştı. Artık bu şirketten kurtulmak istiyordu.

Hacı (The Pilgrim) adlı filmi bitirdikten sonra, United Artists ile film yapmaya başlayabilirdi. Yeni film, onun yetmiş ikinci filmi olacaktı. Bu filmde, küçük bir rolü vardı ve bu seyircilerini çok şaşırttı. Ama bir sonraki filmde, her zamankinden daha ilginç bir kişi olarak, Serseri'yi onlara geri verdi.

Bir kez daha, hiç akla gelmeyecek bir konuyu seçerek, önemli bir toplumsal adaletsizliğe parmak

"Altına Hücum"da, Chaplin, çizmesini yiyor. Çok özel bir şey yiyen insanın davranışıyla, yemeğinden büyük keyif aldığını belli eder biçimde yiyor. (Çizme, aslında meyan kökünden yapılmıştı!) Chaplin'in yüzündeki ifade ve her ağız dolusu parçayı çiğneyiş biçimi, onun parlak mim yeteneğini gösteren bir örnektir.

Chaplin, 1921 yılında Londra'ya döndü. Çocukluğunun yoksulluk içindeki sokaklarından pek de uzakta olmayan Ritz Oteli'nin önünde, kalabalıklar onu karşılamıştı.

bastı. Klondike'daki, maden arayıcılarının sorunlarıyla ilgili çok şey okumuştu ve *Altına Hücum* adlı bir film yapmaya karar vermişti. Daha sonraları bu film, en ünlü filmi olacaktı.

Film, komik buluşlarla doluydu ama yer yer dokunaklı sahneler de vardı. Zavallı Charlie, sevdiği kız ve arkadaşları için bir akşam yemeği hazırlama zahmetine giriyor ama kimse yemeğe gelmiyordu.

Sonunda Charlie, hem kızın aşkını kazanıyor hem de altın buluyordu.

O günlerde, bugünkü görsel elektronik efektler yoktu. Her şey, çok daha basitti. Stüdyodaki dağlar için 72 metre yüksekliğinde kereste, 7 metre alçı, 285 ton tuz, 100 fıçı un ve 4 araba dolusu konfetti gerekmişti. Charlie, her zamankinden de fazla film çekmek zorunda kalmıştı: Sonunda da çektiği filmleri 70 metreden, 3 metreye indirmişti!

Charlie'nin perdedeki yaşamı hep iyi sonuçlanırken, gerçekteki yaşamı hiç de iyi gitmiyordu.

1924 yılının Kasım ayında, Charlie, Lita Grey ile evlenmişti. Bu evliliği de, birincisinden daha akıllıca değildi. Sydney ve Charles adlı iki oğlu doğdu ama 1926 yılında, evlilik, kötüden berbata doğru gitmeye başlamıştı, Lita, çocuklarını yanına alıp evden ayrılmıştı. Charlie, bu kötü dönemi de atlattı ama yaşamında, bu dönem acı bir dönem olarak kaldı.

Mükemmellik

Özel yaşamındaki kargaşaya rağmen, Charlie film yapmayı sürdürdü ve bu kez *Sirk* ortaya çıktı. Ne yazık ki, 1927 yılında, stüdyoda bir yangın çıktı ve her yeri yakıp mahvetti. Ama Charlie yılmadı.

Bir haftada, ip üzerinde yürümeyi öğrenmişti. Yürüme sahneleri bittiği zaman rahatladı ama az sonra bu rahatlama büyük bir öfkeye dönüştü. Kötü bir laboratuar çalışması sonunda film rezil olmuştu ve her şeye yeniden başlamak gerekiyordu. Sonuçta Charlie'nin, yedi yüz kere ip üzerinde filmi çekildi - ve bu yalnızca birkaç dakikalık bir sahne içindi.

Belki de, aslanların kafesi en korkutucu yerdi.

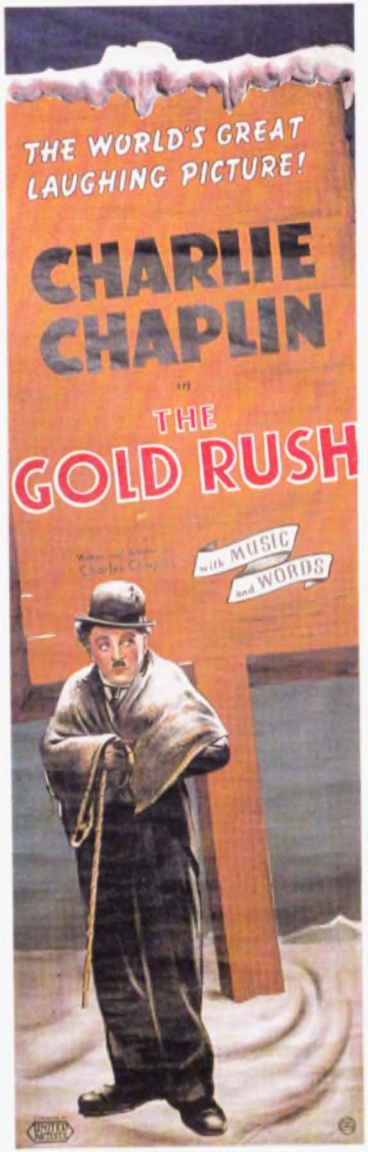

Bunu tamamlamak için de iki yüz çekim yapıldı ve Charlie, daha sonraları, filmde suratında görülen korkunun, rol olmadığını söylemişti!

Lita'dan boşanması ve federal vergiler, daha fazla para kazanmasını gerektiriyordu. *Sirk* biter bitmez, *Kent Işıkları* (City Lights) adlı filmine başladı.

Ama bir darbe daha yedi. 28 Ağustos 1928'de annesi öldü. Hannah, çok kötü hastalanmıştı ama bir gün önce, oğluyla karşılıklı oturup kahkahalar atmıştı. Hannah, o gece komaya girdi ve ölmeden önce, ancak bir kez kendine gelebildi.

Onun acı çektiğini görmek, Charlie'yi yıkmıştı. Ölümünden sonra, yanıbaşında oturmuş ve ölümün ondaki acıları ve karmaşık soruları alıp götürüşünü izlemişti. Annesinin şarkılarını, masallarını ve

Uluslararası düzeyde ünlü olan Chaplin filmlerinin reklam panoları, birçok değişik dile çevrilmişti.

Karşıda: Bu poster "Kent Işıkları" adlı filmin reklamını yapıyor. Chaplin'in stilize edilmiş posterleri, her yerde, yüzlerce oyuncak ve "Serseri" tiplemelerinin yanı sıra görülüyordu. Herkes, Chaplin'in başarı öyküsünün bir parçası olmak istiyordu.

Serseri'nin ilk filmleri biterken, son sahnede Serseri'nin uzaklaştığı görülürdü. Bu, gelecekte daha iyi günler olacağı anlamını taşırdı belki ama aynı zamanda bir parça hüzün getirirdi. İlk kez "Modern Zaman" filminde, Serseri yalnız görülmedi.

dondurma yazını anımsayıp, ağlamıştı.

Hannah ile ilgili şunları söylemişti: "O olmasaydı, iyi bir pandomimci olabilir miydim bilmem! Gördüğün pandomim sanatçılarının en iyilerinden biriydi."

Sonraki birkaç yıl içinde Charlie, en iyi filmlerinden üçünü yaptı: 1931'de *Kent Işıkları*, 1936'da *Modern Zaman* (Modern Times), 1940'ta *Büyük Diktatör* (The Great Dictator).

Bu arada filmlere ses gelmişti ama Charlie, sese pek güvenmiyordu. Mim dilinin, tüm sınırları kolaylıkla aşabileceğine ama konuşma diliyle bunun sağlanamayacağına inanıyordu.

Kent Işıkları, belki de son filmlerinin en iyisiydi ama, iki yıl boyunca büyük zorluklar içinde çalışması gerekti. Filmde, Serseri, kör bir çiçek satıcısını iyileştirmek için para biriktiriyordu. Kız, onun milyoner olduğunu sanıyordu. İyileştikten sonra, Serseri, kendisini bir türlü tanıtamıyordu...Charlie, mükemmel bir film istiyordu ve her sahneyi tekrar tekrar, ayrıntılara çok dikkat ederek çekmeye çalışıyordu. Ama bittiği zaman, bu çabaya değdiğini gördüler. Dengeli bir komedi ve duygusallık dolu bir filmdi. Binlerce metre film çekilmiş ve çok azı kullanılmıştı. Geriye kalan bir başyapıttı.

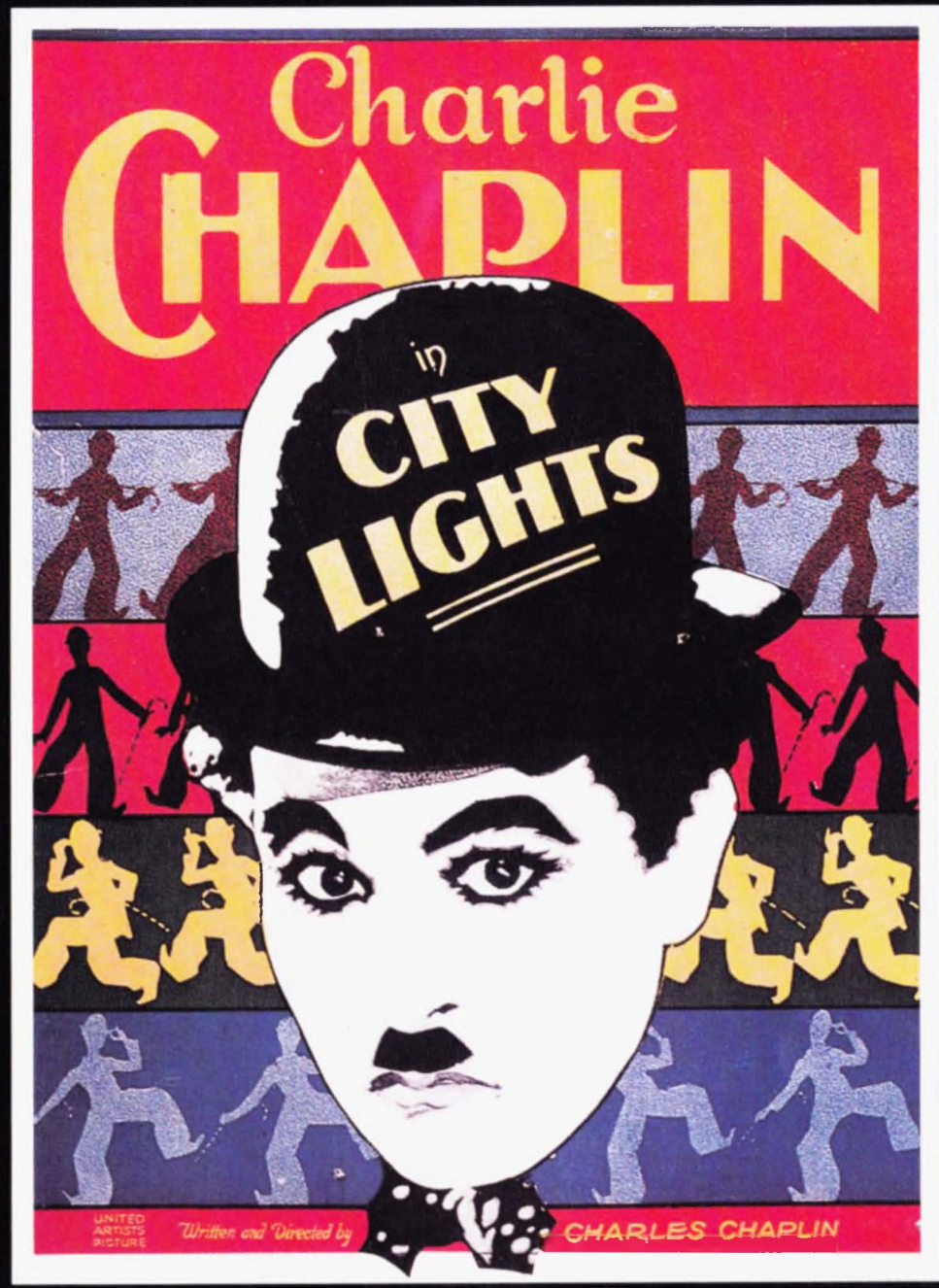
Filmin Londra prömiyeri 1931 yılı Şubat ayında yapıldı ve Charlie, katılmak üzere İngiltere'ye gitti.

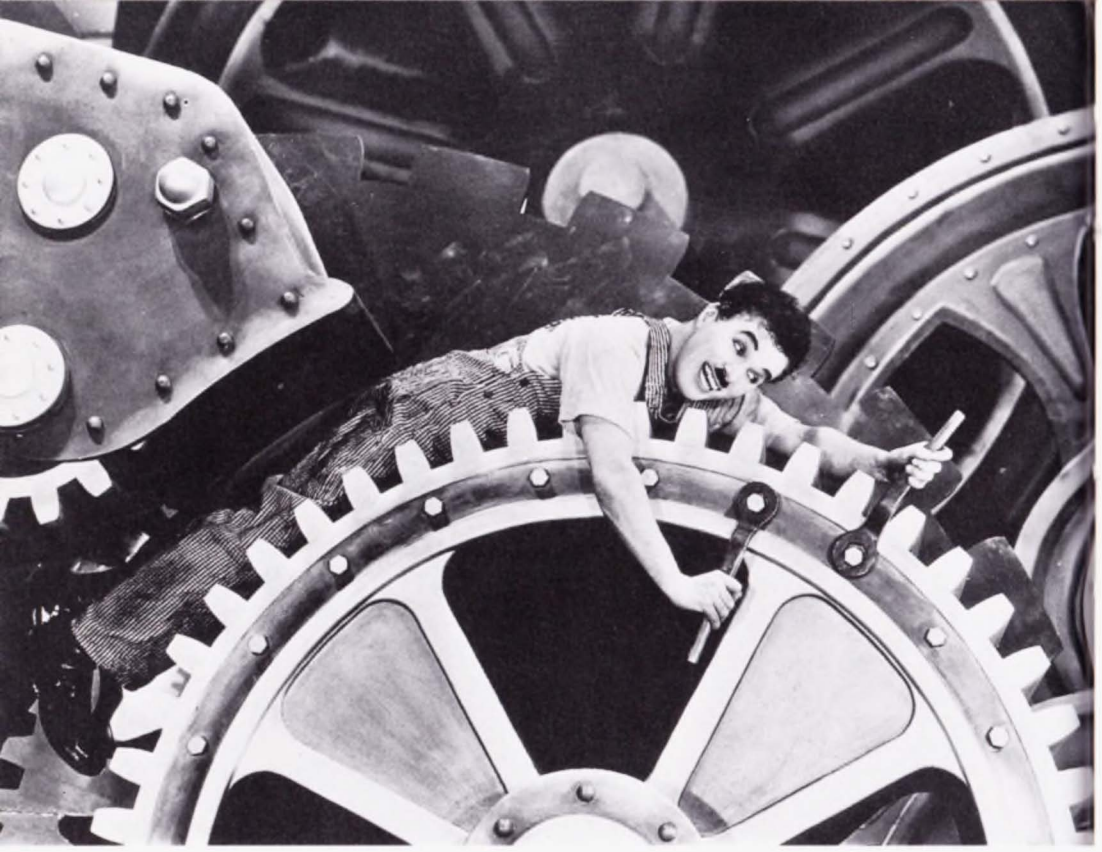
Eski zamanlar

Bu kez, Hanwell'deki eski okulunu ziyaret etti ve anılar yüzünden çok etkilendi. Bu ziyaret, eski anıları daha canlı olarak ona getirmiş ve karabasanları geriye itmişti.

Charlie'nin, doğduğu bu ülkeyle ilgili güzel anıları pek azdı ve "vatanseverlik" konusundaki dobra dobra sözleriyle birçoklarını incitti. Vatanseverliğin, kişiyi körlüğe ve dar kafalılığa yönelttiğini görmüştü.

"Vatanseverlik, dünyadaki insanların acı çekmelerine neden olan en büyük deliliktir. Son aylarda, Avrupa'nın birçok ülkesini dolaştım. Her yerde vatanseverlikten söz ediliyor. Bu yeni bir

Üstte: "Modern Zaman" filminde Chaplin, çağdaş fabrika yaşamının, monotonluğu ve sıkıcılığından söz eder. Tüm filmlerinde olduğu gibi, toplumsal eleştiriyi komik biçimde yorumlar.

savaşın habercisidir." Charlie, haklıydı...yeni bir savaş sekiz yıl sonra başlasa bile haklıydı.

Uzak Doğu'ya gitti ve orada da, Avrupa'da olduğu gibi, aynı sevgiyle karşılandı. Charlie'nin sessiz filmlerinin çevirmene gereksinimi yoktu. Küçük Serseri, uluslararası bir dosttu.

Hollywood'a dönüş

Charlie, Haziran 1932'de Hollywood'a döndü. Artık kırk üç yaşındaydı ve yolculuğu sırasında gördüğü sıkıntılar ve acılar nedeniyle çok üzgündü. Dünyadaki, işsizlik, yoksulluk ve haksızlıkları, uluslararası düzeyde çözebilecek bir ekonomik sistem üzerinde çalışmaya karar verdi.

Ama yapabileceği tek şey, film çekmekti.

O zaman, *Modern Zaman* adlı filmi ortaya çıktı. Bu filmde Serseri, paranın insanlar için her şeyden çok önemli olduğu ve onun gibilerin büyük makinaların dişlisi olarak kullanıldığı bir dünyayı anlatır. Sonunda, arkadaş olduğu kimsesiz bir küçük kızla kaçar.

Film, her zamanki gibi komediydi ve Chaplin'in, Amerika Birleşik Devletleri'ndeki beş milyon işsiz insana karşı duygularını anlatıyordu. İlk filmlerde Serseri yoksuldu ama *Modern Zaman*'da, grevlere katılan, fabrikadaki kötü koşullarla, düşük ücretlerle ve işsizlikle mücadele eden sıradan işçilerden biriydi.

Birkaç yıl sonra, *Modern Zaman* filminin, Charlie'nin bir komünist olduğunu kanıtladığı iddia edildi.

Bu arada Charlie, kimsesiz küçük kız rolünü oynayan Paulette Goddard'a aşık oldu ve evlendiler.

Onunla yaşamak çok zordu, çünkü küçük şeylerden rahatsızlık ve tedirginlik duyan bir insandı. Paulette akılh ve yetenekli bir kızdı ve Charlie'ye dayanmanın zor olduğunu anlamıştı. Sessizce, kendisi için film dünyasında bir yer yaptı. Yedi yıl sonra 1942'de, evlilikleri son buldu.

"Büyük Diktatör", 1938 yılında başlayan ve insanları Adolf Hitler tehlikesine karşı uyaran, günün koşullarına uygun bir filmdi. Dünyanın kargaşa içine girdiği bir zamandan söz ediyordu. Chaplin, her zamanki gibi ciddi bir konuyu ele alıyordu ama bu kez kullandığı teknikten hoşnut kalmamıştı. Daha sonraları, Hitler'in, milyonlarca Yahudiyi toplama kamplarında öldüreceğini bilseydi, bu filmi yapmayacağını söylemişti.

II. Dünya Savaşı

1938 yılı gelmişti. Charlie haklıydı. Savaş geliyordu. Adolf Hitler başkanlığındaki Nazi Partisi, Almanya'da güç kazanmıştı. "Irkı arındırma" gerekçesi altında, başta yahudiler olmak üzere, tüm azınlıkları öldürüyorlardı. Hitler, Alman halkını kitleler halinde, bir vatanseverlik ve hırs çılgınlığı içine sokmuştu.

Gariptir ki, Almanya dışındaki az insan, olup biteni önceden fark edebilmişti. Çoğu Hitler'i tehlikeli bir deli değil de, saçmalayan bir soytarı gibi görmüştü. Charlie ise, Almanya ve İspanya'daki olayları izliyor ve giderek endişeleniyordu.

1938 yılı Ekim ayında, *Büyük Diktatör* adlı filmine başladı ve bu filmle Hitler'in mıknatıs gibi çeken tehlikeli popülaritesine dikkat çekmeye çalıştı. Diktatör "Heinkel" ile dublörü olan Yahudi terziyi kendisi oynayarak Hitler'le alay ediyordu. Sessizlik ve doğaçlama günleri sona ermişti. Artık, ortada bir senaryo ve ses vardı.

Üstte ve karşıda: Chaplin, üzücü bir mahkeme yaşarken bile, uluslararası afişler ve ilerleme devam ediyordu. Chaplin'in filmleri, yaratıcılarının sorunlarına karşın, var olmayı sürdürüyorlardı.

Heinkel'le yer değiştiren küçük terzi, ordunun aklını başına getirmek için uzun bir konuşma yapıyordu.

"Gelin hep birlikte, bilim ve gelişmenin insanların mutluluğu için var olacağı bir mantık dünyası için çabalayalım. Askerler, demokrasi adına birleşelim."

Bu, yararsız bir çaba olarak kaldı. Filmin vizyona girdiği 1940 yılında, Avrupa savaşa girmişti bile ve tüm dünya olup biteni sonunda anlamıştı.

Suçlama

Başlarda ABD, bu savaşa katılmadı ama 7 Aralık 1941'de, Japonlar Pearl Harbor'a saldırınca, Amerika da savaşa girmek zorunda kaldı.

Charlie Chaplin, çok sevdiği Amerika'nın, vahşi Alman istilası altında çok zor günler yaşayan ve olağanüstü kahramanlıklar gösteren Rus müttefiklerine karşı ilgisiz ve umursamaz davranışından rahatsızlık duymuştu.

Stalin'e güveni yoktu ama Rus halkına karşı saygısı büyüktü ve birçok toplantıda, Rusya'ya askeri yardım yapılmasını istedi. Hatta, "Yoldaşlar" diye hitap ederek dinleyenleri sinirlendirdi. Şöyle diyordu: "Ben komünist değilim. Bir insanım ve insanların tepkilerini bilirim. Komünistler de, bizim gibi insandır; onlar da, kolları, bacakları koptuğu zaman, bizim gibi acı çekerler. Onlar da bizim gibi ölürler. Bir komünist annesi de, öteki anneler gibi bir annedir. Oğlunun bir daha geri dönmeyeceğini duyduğu zaman, tüm öteki anneler gibi ağlar."

Rusya, savaşta yirmi milyon insanını yitirmişti. Bu sözleri, ilerde Chaplin'in başına dertler açacaktı.

Bu arada Charlie'nin kişisel sorunları da vardı. Joan Barry adında, ruhsal dengesi bozuk bir kadın, eline geçirdiği tüfekle zorla evine girmiş ve çocuğunun babasının Charlie olduğunu iddia etmişti. Bunun bir yalan olduğu kanıtlandığı halde Charlie, üç yıl boyunca mahkemelerde süründü.

Ama bu kez, artık yalnız değildi. 1942 yılında, ünlü oyun yazarı Eugene O'Neill'in kızıyla

tanışmıştı. Kız, henüz on yedi buçuk yaşındaydı ama birbirlerine deli gibi aşık olmuşlardı.

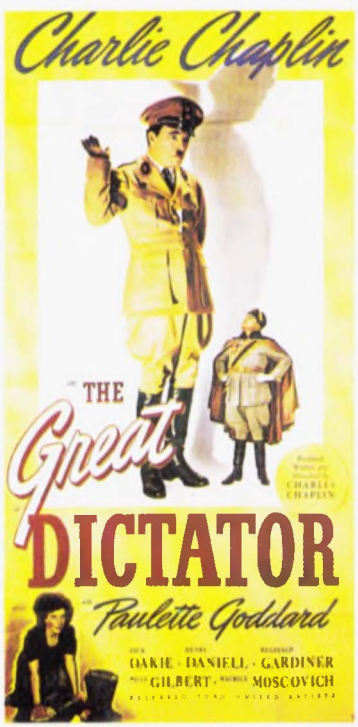
Adı Oona'ydı.

Onda sessiz bir pırıltı, incelik ve çekingenlik vardı ama Charlie, bu kızın aynı zamanda akıllı ve yürekli olduğunu keşfetmişti.

Oona'nm annesi, evlenme niyetlerini anlayışla karşılamıştı ama babası evlenmelerine karşı çıktı. Çünkü, Charlie elli dört yaşındaydı ve daha önce üç kez evlenmişti. Charlie ile Oona, kızın on sekiz yaşına gelmesini beklediler, çünkü o zaman babasının iznine gerek kalmayacaktı.

16 Haziran 1943 yılında Charlie ile Oona evlendiler. Kızları Geraldine, 1 Ağustos 1944'te doğdu.

1945 yılı Ocak ayında, Chaplin, *Bay Verdoux* adlı filmine başladı. Bu film, yine bir kara mizahtı ve Landru adındaki bir yerde yapılan toplu katliamla ilgiliydi. Küçük Serseri, artık Bay Verdoux olmuştu. Charlie, filmde, kır saçlı bir beyefendi olarak görülüyor ve para için cinayet işliyordu. Saygıdeğer bir adam gibi görünen silah yapımcısı ise, binlerce

1950'li yıllarda, Amerika'da baş gösteren toplu komünizm korkusu, bir "cadı avına" dönüştü. Senatör McCarthy yönetiminde insanlar, komünizm sempatizanlarını aramaya başladılar. Burada, bir duruşmada McCarthy yandaşları görülüyor. İnsanlığa büyük inancı olan Chaplin de, kendisi gibi birçoklarıyla birlikte bu sorgulamadan geçti. Sonunda sürgün cezasıyla ülke dışına çıkarıldı ve yirmi yıl boyunca Amerika Birleşik Devletleri'ne dönmedi.

insanın ölümünden sorumluydu. Bu çok acı bir eleştiriydi. Verdoux, sonunda idam edilecekti ama silah tüccarı işini sürdürecekti.

Bu sıralarda Amerika, Komünizme karşı saplantı derecesinde korku ve nefret taşıyan garip bir ruh hastalığına tutulmuştu.

Dünya vatandaşı

Rapor tutan kişiler, ona Verdoux ile sorular sormaları gerekirken Charlie'yi komünist olmakla suçluyorlardı. Onun, sorulara verdiği sakin ve mantıklı yanıtları dinleyen yoktu.

Charlie, Rusya'nın savaşta gösterdiği kahramanlıkları takdir ettiğini ve orada liberal dostları olduğunu söylüyordu. Ayrıca, komünist olduğunu bildiği aktör Paul Robeson ve yazar Bertold Brecht'le yakın olduğunu da herkese açıklamıştı. Charlie, her zaman Amerika'ya ve orada elde ettiklerine minnettardı ama kendisini, her şeyden önce bir dünya vatandaşı gibi görüyordu.

Açıkça, "Ben komünist değilim, bir barış satıcısıyım," diyordu.

Ülkedeki akıllı adamlar, bu suçlamadan tiksinmişler ve rahatsız olmuşlardı. Charlie, onlardan güç alıyordu ama sol düşüncelere ya da örgütlere, herhangi bir yakınlığı olan, hatta anlayışla yaklaşan herkes, vatan haini ilan ediliyordu.

Katolik Savaşı Emeklileri, Chaplin'in ülkeden sürülmesini talep etmeye başladılar. Bir keresinde, FBI, Charlie'yi dört saat boyunca sorguladı. Onun hangi ırktan geldiğinden tutun da, özel yaşamma ait birçok şeyi öğrenmek istediler. Kahramanca direnerek, bütün komünistlerden nefret ettiğini söylemedi.

Mahkumiyet kararı alabileceğini düşündüğü halde, yeni bir filme başladı. Stüdyonun işsiz kalması onlar için yıkım olabilirdi.

Bu film *Sahne Işıkları*'ydı (Limelight). Yaşlanmak üzere olan bir müzikhol yöneticisinin başarıya ulaşmasına yardımcı olan genç bir kızı anlatıyordu. Çocukluğunda müzikhollerle ilgili biriktirdiği bilgileri bu filme koymuştu. Duygusal bir komediydi ve eski müzikhol duygusallığı tüm filmlerinde olduğu gibi, burada da söz konusuydu.

Sydney ile Ooana, Charlie'ye destek oluyorlardı. 1946 yılında ikinci çocukları Michael, 1949'da ise, üçüncüsü Joshephine doğmuştu. Dördüncü çocukları Victoria ise, 1951 yılında doğdu.

"Ben politikacı değil, sanatçıyım."

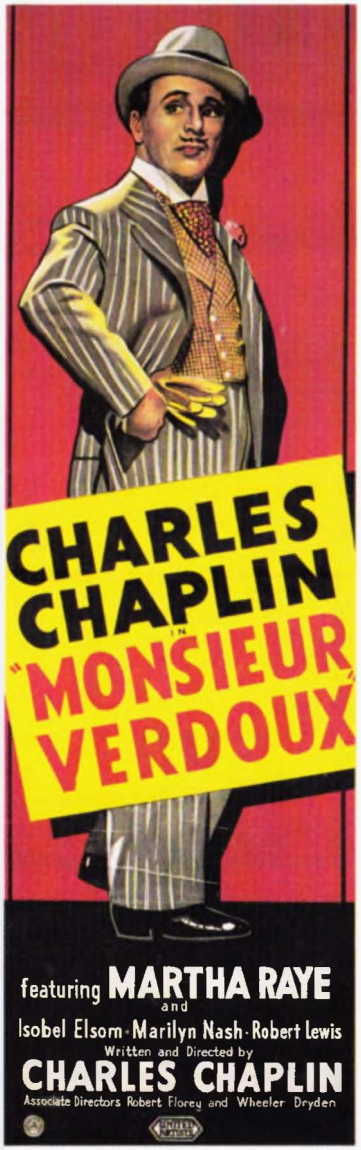
Charlie Chaplin

Dördüncü karısı Oona'nın sevgisi ve desteği, Charlie'nin, o zor günleri atlatabilmesine yardımcı oldu. Aralarındaki otuz altı yaş farkı yüzünden, bu evliliği hiç doğru bulmayan kişiler olmasına rağmen, Charlie'nin yaşamının en sürekli ve mükemmel evliliği olmuştu.

McCarthycilik

Amerika'nın komünist karşıtı duyguları, yeni ve çılgın bir ses bulmuştu. 1950 yılında, Joseph McCarthy adında bir senatör, elinde devlet dairelerinde çalışan iki yüz komünistin adının yazılı olduğu bir liste bulunduğunu iddia etti. Korkuya düşen herkes kendisinde Amerikan karşıtı olmakla suçlanabilecek bir şey bulunacağından korkmaya başladı. Birçok insan McCarthy ve kafadarları tarafından sorgulanmaya alındı. Korku büyüdü. Eğitimli, akıllı, yetenekli insanlar, bu nedenle işlerini yitiriyorlardı ve adları

Küçük Serseri'den bir iz kalmamış olan "Bay Verdoux".

Karşıda: Hâlâ yakışıklı ve çekici olan yaşlanmış Charlie Chaplin.

lekeleniyordu. Ortada bir sürü yalan dolaşıyordu. İnsanlar, eski hesaplaşmalar, intikamlar için ya da kendilerini kurtarmak amacıyla başkalarını suçluyorlardı.

Hollywood'da bile, bir çok insan her şeyini yitirdi ve bir daha film dünyasına giremedi.

Sahne Işıkları tamamlandı ve Charlie, prömiyeri için Londra'ya gitmeye karar verdi.

Gemi kıyıdan ayrıldıktan iki gün sonra, Amerika Birleşik Devletleri Başsavcısı, Chaplin'in bir daha Amerika'ya girmesinin yasak olduğunu ilan etti.

Artık sürgündeydi.

Sürgünde aşk

Charlie, Londra'da sevgiyle karşılandı ve bir dahi olarak değerlendirildi. Amerika'da ise, hain saldırılar sürüyordu ama bazı gazeteler onunla ilgili övgüler yazıyorlardı:

"Chaplin, yıllardır anavatanı gibi bildiği bu ülkeye üstün yetenekleriyle ışık getirmiş ve dünyaya neşe saçmıştır," diye yazmıştı *The Nation* gazetesi.

Ama FBI, ailenin hizmetçilerini de sorguya çekerek, Chaplin adına leke sürmeye çalışıyorlardı. Yirmi beş yıl önce eşi olan Lita Gray'i bile sorguladılar ama o, kahramanca direnerek, Charlie'yi suçlayacak bir şey söylemedi.

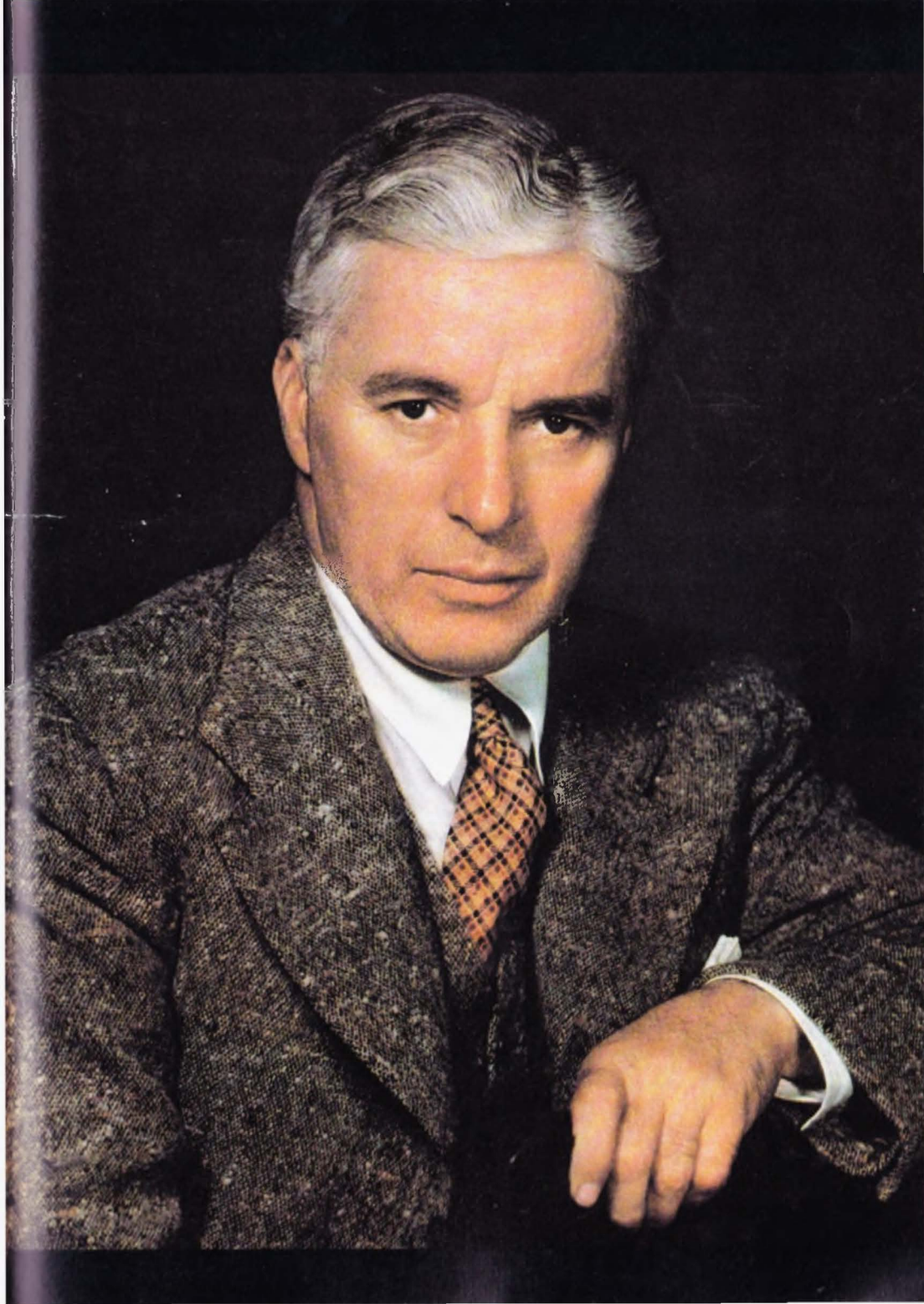
Charlie geri gidemediği için, ailesi İsviçre'ye gelmeye karar verdi. Ocak 1953'te, Corsier-sur-Vevey'de, Charlie'nin yaşamının sonuna dek yaşayacağı güzel bir eve yerleştiler.

Amerika onu reddedebilirdi ama artık ailesi - karısı ve beş çocuğu, Geraldine, Michael, Josephine, Victoria ve Eugene yanındaydı. Ayrıca dünyanın onayı da, onunla birlikteydi.

Tanıma

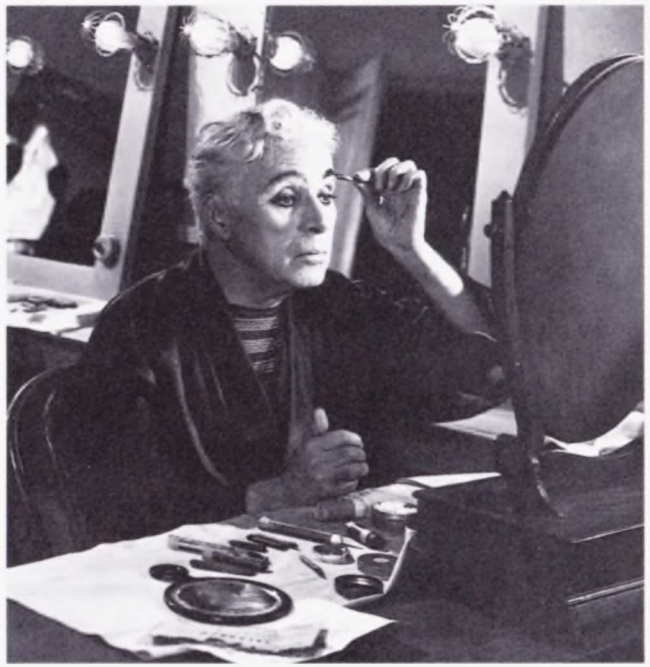
1954 yılında, Charlie Chaplin'e Dünya Barış Konseyi Ödülü verildi. Bu ödül için aldığı parayı, Paris ve Londra'daki yoksullara armağan etti.

Bu arada yeni bir filme başlamıştı - *New York'taki Kral* (A King in New York). Ne yazık ki, başarılı bir

"New York'taki Kral"ın, Londra prömiyeri. Kalabalıklar, polis engelini aşarak, neredeyse Chaplin'i abluka altına almışlardı. "Sahne Işıkları" adlı oyunda, yaşlanmış komedyeni canlandırmak için makyaj yaparken. Chaplin, "Çalışmak yaşamak demektir ve ben yaşamayı seviyorum," derdi. Ve hep çalıştı.

film olamadı. McCarthycilik üzerine bir eleştiriydi. Belki de duyduğu acı, dehasını boğmuştu.

Sonraları, üç çocukları daha oldu - 1957'de doğan Jane, 1959'da doğan Annette ve 1962'de doğan Christopher. Chaplin ailesi tamamlanmıştı.

Doğru dürüst bir eğitim yapamamış olan Charlie, 1962 yılında, Oxford ve Durham Üniversitelerinden onur diploması aldı.

Üzüntülü anları da vardı elbette. 1965 yılında, ağabeyi Sydney'in öldüğünü duydu. 1971 yılında Paris ona, "Büyük Vermeil Madalyası"nı verdi - ve 1972'de, Amerika onu yeniden keşfetti.

Amerika bağışlıyor

Birçok kadın ve erkeğin yaşamlarını altüst eden, McCarthy ve kafadarları, kanıtların da sahte çıkması sonucunda, 1954 yılında tüm itibarlarını yitirdiler.

O zaman Amerika yeniden Charlie'ye kollarını açtı ve onu ödüllere boğdu. "Ünlüler Yürüyüşü" listesinden onun adını çıkaran Los Angeles, yeniden ekledi. New York'a kabul edilerek, kendisine Handel Madalyası verildi. Hollywood'da, Akademi Ödülü'ne layık görüldü. Övgü yağmuru devam ediyordu. Venedik'te, St.Marco Meydanı, bir açık hava sinemasına dönüştürülerek, *Kent Işıkları* filmi gösterildi ve Charlie'ye, Venedik Film Festivali Altın Aslan ödülü verildi.

Sir Charles Chaplin

1975 yılında, seksen altı yaşından az önce, bir zamanlar Londra'nın Kraliçe Victoria günlerinin "yoksul çocuk"larından biri olan Charlie, Kraliçe II. Elizabeth tarafından "Sir" ünvanıyla onurlandırıldı. Artık o, Sir Charles Spencer Chaplin'di.

Uzun ve zor çabalarla geçen günlerin, büyük başarıların, üzüntülerin ve mahkemelerin sonucunda Charlie, altın bir döneme başlamış gibiydi. Eskisi gibi güçlü değildi ama hâlâ çalışıyordu.

"Çalışmak yaşamak demektir ve ben yaşamayı seviyorum," diyordu.

Chaplin'e dünyanın her yerinden - özellikle Amerika'dan, ilgi ve ödül yağıyordu. Sinema ve seyircileri için pek çok şey yapmış olan bu büyük komedyen, uzun süre evi olmuş olan ve ona çok şey katan ülkeye yeniden çağırılıyordu.

Üstte: Chaplin, yaşlı bir adamken bile, hareketlerindeki zarafeti, dans yeteneğini ve gülümseyişini yitirmemişti. Seyirciler, her zaman olduğu gibi, etkilenerek onu izliyorlardı.
Sağda: Chaplin ailesi. Oona ile Charlie'nin sekiz çocukları ve otuz dört yıllık mutlu bir evlilikleri vardı.

Charlie Chaplin, bir film daha yapmak niyetindeydi ama artık çok yaşlı ve güçsüzdü. Oona, ona bakmak için bir yardımcı istememişti ama sonunda bir hemşireye gerek duyuldu.

1977 yılının Noel gecesi geldi. Ev, çocuklar ve torunlarla doluydu. Noel Baba gelerek, pırıltılı ağacın altındaki armağanları herkese dağıttı. Charlie'nin oda kapısı evin içindeki coşkulu ve mutlu sesleri duyması için açık bırakıldı.

Ertesi sabah, ona İyi Noeller demek için gelenler, gece, uykusunda ölmüş olduğunu gördüler. Seksen sekiz yaşındaydı.

Dünyaya bu kadar neşe ve cesaret veren Chaplin, ona uygun bir zamanda, bir Noel gecesinde hayata veda etmişti.

Sözlük

"Beş Taş": Küçük bir top ve beş taşla oynanan bir oyun. Topu atıp tutarken, taşları toplamak gerekir.
Bira arabası: Bira yapımcılarının, meyhanelere bira taşıdıkları alçak araba.
Çok Yönlü: Birçok değişik yeteneği olan kişilere denir.
Devşirme film: Stok çekimlerin birleşmesiyle sonradan oluşturulan yeni film.
Doğaçlama: Daha önceden kafasında hazırlamaksızm, söylenen şiir ya da tiyatro oyunu.
Düşkünlerevi: İngiltere'de, çalışma karşılığında yatacak yer ve yiyecek sağlayan devlet kuruluşları.
FBI: (Federal Bureau of Investigation) - Federal Araştırma Bürosu.
Hansom arabaları: Bir atın çektiği, iki tekerlekli bu arabalarda, arabacı tepede, arkada otururdu.
Klondike: Kanada'da, Klondike nehri vadisinde bir yer. 1800'lü yıllarda altın madeniyle ünlü.
Komi: Ulak. Haber getirip götüren çocuk.
Komünist: Komünizme inanan kişi. Üretimde ve paylaşımda herkesin eşit hakkı olduğuna inanan, sınıfsız bir politik düşünce. Bu sistemde herkes kendi yeteneğine göre çalışır ve payını alırdı. Karl Marks'ın, varlığın eşit dağıtılmasının, kapitalizm yerine işçi sınıfı hükümetinin egemenliği eline geçirmesiyle mümkün olacağı görüşü üzerine kurulmuştur.
Köhne: Eskimiş, bozulmuş.
Maun: Bir ağaç türü.
Mezbaha: Kasaplık hayvanların veteriner denetiminde kesilip yüzüldüğü özel yer.
Müzikhol: Çeşitli varyete gösterileri yapılan bir tür eğlence yeri. Yirminci yüzyılın başlarında, İngiltere'de müzikholler çok ilgi çekiyordu.
Nevrotik: Ruhsal rahatsızlık çeken kişi. İsteri krizi, endişe ya da depresyon olarak kendisini gösterir.
Popülarite: Herkesçe beğenilmek ve tanınmak.
Rehinci: Bırakılan eşya karşılığında ödünç para veren kişi. Para, söz verilen zamanda ödenmezse, bırakılan eşya satılırdı.
Ringa balığı: Kuzey denizlerinden gelen iri pullu küçük bir balık cinsi. İngiltere'de kahvaltıda çok kullanılan bir yiyecektir.
Saçkıran: Bir tür saç derisi hastalığı. Deri üzerinde kaşıntı yapan kızarık halkalarla kendini belli eder.
Sağlık kuruluşu: Hastaların bakıldığı küçük kuruluşlar.
Stok çekim: Çekilmiş olan ve kullanılmayan filmler.
Taklit: Bir başka kişi gibi yapmak. Karakterini, davranışlarını ve giysilerini tam tamına taklit etmek profesyonel bir uğraştır.
Tımarhane: Özellikle ruhsal hastaları barındırmak için kurulmuş bir sağlık kuruluşu.
Turne: Oyun sergilemek için kent kent ya da memleket memleket dolaşmak.
Vizyona girmek: Filmlerin sinemalarda gösterime girmesi.

Önemli Tarihler

1889 16 Nisan: Charles Spencer Chaplin - Charlie Chaplin - Londra'da doğar.

1894 Beş yaşındaki Charlie, ilk sahne gösterisini yapar.

1895 Charlie'nin annesi Hannah, Lambeth Sağlık Evi'ne girer.

1896 Charlie ve ağabeyi Sydney, yoksul çocuklar için kurulmuş Hanwell Okulu'na giderler.

1898 Dokuz yaşındaki Charlie, okuldan ayrılır.
Aralık: Charlie, Sekiz Lancashire Çocuğu şovuna katılır.

1903 Hannah, Cane Hill tımarhanesine gönderilir. Yaşamı boyunca birkaç kez, oraya girip çıkacaktır.
6 Temmuz: Charlie, "Jim, Bir Cockyne Romansı" adlı oyunda, Sam rolünü oynar.
27 Temmuz: "Sherlock Holmes" oyununda oynayan Charlie Chaplin, on dört yaşındadır. Oyun Londra'da başlar ve turneye çıkar.

1908 Charlie, Fred Karno ile ilk kontratını imzalar.

1910 Charlie, ilk kez ABD'ye gider.

1913 Yirmi dört yaşındaki Charlie Chaplin, Hollywood'da, Keystone'la çalışır.

1914 Şubat: Charlie'nin Keystone'la yaptığı otuz beş filmden ilki olan *Yaşam Kazanırken* adlı film vizyona çıkar.

Haziran: I. Dünya Savaşı patlak verir ve Charlie, savaşa gitmediği için eleştirilir.

Aralık: Charlie Essanay'e gider. Bu şirketle on dört film yapar.

1915 Nisan: *Serseri* doğar.

1916 Charlie Mutual şirketiyle anlaşır ve bu yıl on film yapılır. Henüz yirmi yedi yaşındadır.

1917 Haziran: *Göçebe* vizyona girer.

1918 Ocak: İlk kez yapay ışık kullanarak *Bir Köpeğin Yaşamı* adlı filmini yapar.
Ekim: Savaştan bir hafta önce, *Omuzdaki Silah* vizyona girer.

23 Ekim: Yirmi dokuz yaşındaki Charlie Chaplin, Mildred Harris ile evlenir.

1919 Doglas Fairbanks ve Mary Pickford ile birleşerek United Artists film şirketini kurar.

1920 Kasım: Mildred Harris'ten boşanır.

1921 *Çocuk* filmi yapılır.
Charlie'nin annesi Hannah, ABD'ye gelir.

1923 Charlie, Amerikan Çocuk Sağlığı Kuruluşu'nu uyarır.

1924 Otuz beş yaşındaki Charlie, Lita Grey'le evlenir.

1925 Küçük Charles Spencer Junior doğar ve *Altına Hücum* filmi biter.

1926 Charles ile Lita'nın ikinci çocuğu Sydney Earle Chaplin doğar.

1927 Lita Grey boşanmak ister.

1936 Charles kırk yedi yaşındadır ve Paulette Goddard ile evlenir.

1938 Charles, *Büyük Diktatör* adlı filmini yapmaya başlar. 1940'ta bitirir.

1939 Eylül: II. Dünya Savaşı başlar.

1941 7 Aralık: ABD, II. Dünya Savaşı'na girer.

1942 Charles Chaplin ile Paulette Goddard boşanırlar. Charlie, Oona O'Neill ile tanışır.

1943 16 Haziran: Charlie, elli dört yaşındayken, on sekiz yaşındaki Oona ile evlenir.

1944 Ağustos: Sekiz çocuklarından biri olan Geraldine doğar.

1945 Ocak: Charlie, ilk konuştuğu film olan *Bay Verdoux*'yu yapar.

1947 Charles Chaplin, komünistlikle itham edilir.

1952 Amerika'dan sürülür.

1953 Ocak: Chaplin ailesi, İsviçre'de, Corsier-sur-Vevey'e taşınır.

1954 Mayıs: Charlie'ye Dünya Barış Konseyi Ödülü verilir. Parayı, Londra ve Paris'in yoksullarına bırakır.

1962 Christopher Chaplin'in doğuşuyla sekiz çocuk tamamlanır - Geraldine, Michael, Josephine, Victoria, Eugene, Annette ve Jane. Charlie'ye, Oxford ve Durham Üniversiteleri, onur diploması verilir.

1971 Paris, Chaplin'e, "Büyük Vermail Madalyası" verir.

1972 Amerika, Chaplin'i yeniden keşfeder; Adı, Los Angeles'taki "Ünlüler Yürüyüşü" listesine yeniden eklenir ve Akademi Ödülünü alır.

1975 4 Mart: Kraliçe II. Elizabeth tarafından Charlie'ye "Sir" ünvanı verilir.

1977 25 Aralık: Seksen film yapan Charlie Chaplin, seksen sekiz yaşındayken uykusunda ölür.

Bu Konuda Başka Kitaplar

Chaplin, Charles: *My Autobiogrphy* (Otobiyografim)(Penguin Books, London, 1987) Charlie, Londra'daki çocukluğunu ve Amerika'daki yaşamını anımsıyor. Kolay okunur bir kitap. Özellikle Victoria dönemi Londrası'nı anlattığı ilk bölümler çok ilginç.
Robinson, David: *Chaplin: His Life and Art* (Chaplin: Yaşamı ve Sanatı) (Paladin Books, London, 1986) Uzun ve ayrıntılı bir yetişkin kitabı ama okunması zor değil.
My Life in Pictures (Resimlerle Yaşantım)(İlk kez, The Bodley Head, London, 1947'de yayımlandı, daha sonra 1985'te, Peerage Books tarafından basıldı.) Charlie Chaplin'in resimleriyle dolu büyük bir kitap. Resimlerin yanında, kendi yazıları bulunuyor.

Bazı filmleri

The Kid (Çocuk) - Charles Chaplin (*Serseri*), Jackie Coogan (*Çocuk*). 1921'de vizyona girmiş bu film, hâlâ sevilen bir film klasiğidir.
Gold Rush (*Altına Hücum*) - Charles Chaplin (*Yalnız madenci*), Georgia Hale (*Georgia*). 1925'te vizyona giren bu komedide, Charles yoksul olarak başladığı bu işten kazanarak çıkıyordu. Charlie Chaplin'in en çok anımsanmak istediği film olduğu söylenir.
City Lights (Kent Işıkları) Charles Chaplin (*Serseri*), Virgina Cherrill (*Kör kız*). 1931'de vizyona giren film, hem mutlu hem de üzücü bir filmdir; Serseri hem yitiren hem de kazanan kişidir.

İndeks

Amerikalı Olmayan Etkinlikler Komitesi 55
Altına Hücum 46

Bay Verdoux 53
Büyük Diktatör 48, 51-2

Chaplin, Charles baba 5
  alkolizm 6
  Charlie'nin mesleğe başlamasına yardımcı oluyor 17
  evliliği 7
  ölümü 19
Chaplin, Charles Spencer (Charlie)
  ABD'ye girmesi engelleniyor 56
  ABD'ye kabul ediliyor 59
  ABD'ye yolculuk 26
  Avrupa'ya yolculuk, 44, 48, 56
  çocukları 41, 46, 53, 55, 59
  çocukluğu 6-8, 10-15
  doğumu 5
  eğitimi 12-15
  esas filmleri 28, 31, 33, 34, 37-38, 38-39, 40, 41-43, 45, 46, 47, 48, 50-52, 53-54, 55, 56
  evliliği 40, 46, 51, 53
  film yapımcılığı 35-35
  film yaşamı 26, 28, 30-34, 36-39, 40, 41-43, 45-47, 48, 50-51, 53, 55, 56
  İsviçre'ye yerleşme 56
  komünizm yandaşı olmakla suçlanıyor 54-55
  ölümü 60
  Rus yandaşlığı 52
  sahneye ilk çıkışı 8
  sahne yaşamı 17-19, 22-26
  "Sekiz Lancashire Çocuğu" 17-19
  Serseri'nin doğuşu 31, 34, 36, 39, 41-3, 45, 48, 50-1
  United Artists kuruluyor 41, 45
  vatanseverliği kınıyor 48

Chaplin, Hannah 5
  ABD'ye gider 44
  evliliği 7
  hastalığı 11, 12, 14, 20-21, 23
  oyunculuğu 5, 8
  ölümü 47
Chaplin, Lita (kızlık adı Grey) 46, 47, 56
Chaplin, Mildred (kızlık adı Harris) 40-41, 43
Chaplin, Oona (kızlık adı O'Neill) 53
Chaplin, Paulette (kızlık adı Goddard) 51
Chaplin, Sydney 5
  aileye yardımcı oluyor 10, 16, 19
Charlie'nin menajeri 36
  oyunculuğu 22-23, 24, 36
  ölümü 59
Coogan, Jackie 41, 43
Çark Başındaki Mabel 31
Çocuk 41-3
I. Dünya Savaşı 39
II. Dünya Savaşı 51-52

Essannay Film Şirketi 33-34, 36

First National Film Şirketi 40, 45

Göçebe 38-9

Hacı 45

İlk sesli film 48

Karno, Fred 24-25, 26
Kent Işıkları 47, 48
Keystone Film Şirketi 26, 28, 30-33
McCarthy , Joseph 55, 59
Modern Zaman 48, 50-1
Mutual Film Şirketi 37
Müzikhol 5, 61
New York Kralı 56
Omuzdaki Silah 40
Rehinci 37-8
Sahne Işıkları 55
Sekiz Lancashire Çocuğu 17-19
Serseri 34
Sirk 46-7

United Artists 41, 45

Yaşamını Kazanırken 28, 30
Yeni Görevi 33
Yoksul okulları 11, 12-13

Charles Spencer Chaplin, Londra'daki Victoria dönemi yoksulluğundan etkilenen bir sınıfın çocuğudur. Çocukluğunda, evsizlik, açlık, babasının alkolikliği ve düşkünlerevi gibi sorunlarla yüzyüze gelmişti. Ama annesinin anlattığı öyküler ve eğlence dünyasının coşkusu, çocukluğuna tat katmıştı. Doğaçlamaları ve İngiltere'deki müzikhollerde yaptığı kaba saba oyunculuğu, Charlie'nin dehasının başlama noktasını oluşturdu. Zamanımızın en büyük oyuncularından ve yönetmenlerinden biri haline geldi. Tüm zenginliğine ve başarısına rağmen Chaplin, haksızlığa ve insanların ezilmişliğine öfke duydu ve çocukluğunun yoksulluğunu, üzüntüsünü ve neşesini filmlerine dökerek seyircilerini, aynı anda hem ağlattı hem de güldürdü.

Bu dizideki kitaplar :

Abraham Lincoln
Albert Schweitzer
Bob Geldof
Charlie Chaplin
Dalai Lama
Eleanor Roosevelt
Florence Nightingale
Lech Walesa
Louis Pasteur
Mahatma Gandhi
Maria Montessori
Marie Curie
Martin Luther King
Mihail Gorbaçov
Nelson Mandela
Teresa Ana

ISBN 975-8030-06-X

İLKKAYNAK
KÜLTÜR VE SANAT ÜRÜNLERİ